БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 289 (16.675). | 14 декабрь 1976 йил, сешанба | Баҳоси 2 тийин.

СИРДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ РАПОРТИ

Сирдарё областининг пахтакорлари партия XXV съезди ва КПСС Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун актив курашиб, техника тараққиётини пахтачиликка кенг жорий этиб, мавжуд техника ва меҳнат ресурсларидан самарали фойдаланиб, пахта йиғим-терими айни қизғин давом этган даврда рўй берган ғоят ноқулай об-ҳаво шароитларини енгиб, етиштирилган ҳосилни уюшқоқлик билан йиғиб-териб олиб, давлатга 345 минг тоннадан кўпроқ пахта сотдилар ва пахта тайёрлаш умумий ҳажмини 1976 йил 13 декабрда бажардилар.

Ҳамма районлар пахта тайёрлаш планининг бажарилишига салмоқли ҳисса қўшдилар. Оқолтин Боёвут, Сирдарё районларининг меҳнатчилари эса пахта тайёрлаш планини бажарганликлари ҳақида областда биринчи бўлиб рапорт бердилар.

Бу йил областда кўпгина хўжаликлар пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар — ҳар гектар ердан 35-40 центнердан хирмон кўтардилар.

Механизаторлар ажойиб муваффақиятларга эришдилар. 253 минг тоннадан кўпроқ ёки тайёрланган жами пахтанинг 73 проценти «зангори кема»ларнинг бункерларидан тўкилди. Мавсумда 250-400 тоннадан пахта терган Оқолтин районидаги «Партия XXIII съезди» совхозидан Пирманқул Раҳмонқулов, «Фарғона» совхозидан Ҳазрат Пирматов, Боёвут районидаги 1-«Боёвут» совхозидан Абдусамат Саидмуродов, Ворошилов районидаги «Гулистон совхозидан Эшқул Тожибоев, Гулистон районидаги «Октябрь» колхозидан Башорат Тўражонова ва кўпгина бошқа механик-ҳайдовчилар пахта териш машинасидан самарали фойдаланиш учун ўтказилган социалистик мусобақанинг олдинги сафларида бордилар.

Шаҳарлар, район марказларининг меҳнаткашлари, шунингдек студент ва ўқувчилар ҳосил йиғим-теримида катта ёрдам бердилар.

Область хўжаликлари давлатга дон, сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка, мева, узум, тухум, жун ва пилла сотиш планларини ҳам бажардилар.

Меҳнатдаги бу ғалабага Сирдарё области колхозчиларининг, тайёрлов ва хўжалик органлари ходимларининг, барча меҳнаткашларининг зўр ғайрат кўрсатиб, матонатли, фидокорона ва каттиқ меҳнатлари натижасида, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг барча бўғинлари катта ташкилотчилик, сиёсий иш олиб борганликлари ва ўртага қўйилган вазифаларни ҳал қилишга принципиал ёндашганликлари туфайли эришилди.

Ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумида сўзлаган нутқида баён қилинган вазифалардан илҳомланган Сирдарё области далалари ва фермаларининг меҳнатчилари янгидан-янги ресурсларни қидириб топиб, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш йўлларини белгиламоқдалар, келгуси йил ҳосили учун кузги-қишки ишларни тугаллаш ва чорва қишловини муваффақиятли ўтказиш борасида қизғин иш олиб бормоқдалар.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВГА ГДР МУКОФОТЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Э. Хонеккер 13 декабрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга ГДРнинг олий мукофотлари — Германия Демократик Республикаси Қаҳрамонининг юлдузи билан «Халқлар Дўстлиги катта юлдузи» орденини топширди. Ўртоқ Л. И. Брежнев шонли Совет Армиясининг халқларни Гитлер фашизмидан озод қилиш, Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама қардошлик муносабатларини ривожлантириш, социализм ғалабаларини ҳимоя қилиш ишидаги жуда катта хизматлари учун, тинчлик йўлида олиб борилаётган курашдаги жуда катта хизматлари учун шу мукофотларга сазовор бўлди.

Суратда: мукофотларни топшириш пайти.

ТАСС—ЎзТАГ телефотоси.

ГДР мукофотларини топшириш вақтида Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. А. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, Я. П. Рябов ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Э. Хонеккер ва Л. И. Брежнев ўртоқлар нутқ сўзладилар.

Ўртоқ Э. ХОНЕККЕР нутқи

Азиз ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Совет Иттифоқидаги азиз ўртоқлар!

Биз дўстлигимиз ва қардошларча ҳамкорлигимиз туфайли Советлар мамлакатининг пойтахтига тез-тез келиб турамиз, аммо Москвага қилинган бу сафарги визит қалбимизга айниқса яқин ва азиздир. Мен Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети ва унинг Сиёсий бюроси топшириғини зўр хурсандчилик билан бажараман, шунингдек Германия Демократик Республикаси барча коммунистларининг Сиз, азиз ўртоқ Леонид Ильични туғилган кунингиз билан чин кўнгилдан табриклаш ҳамда мамлакатимиз меҳнаткашларининг Сизга нисбатан дўстлик, миннатдорчилик ва ҳурмат туйғуларини яна бир бор изҳор этиш истагини бажо келтираман.

Сизнинг 70 йиллигингиз кўп сабабларга кўра катта воқеа ҳисобланади. Бу кун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Совет давлати учунгина шонли кун эмас. Биз Сизни, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретарини халқаро ишчилар синфи ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг атоқли арбоби деб, биринчи социализм давлатининг тақдирини кўп жиҳатдан белгилаб берадиган шахс деб юксак қадрлаймиз. Давлатингизнинг сиёсати ва намунаси ер юзи қиёфасини салмоқли равишда шакллантириб турибди. Сизнинг совет кишилари бахт-саодати йўлидаги, коммунизм қуриш йўлидаги тинимсиз фаолиятингиз Германия Демократик Республикаси гражданларига жуда яхши маълум.

Тинчлик учун Сизчалик собитқадамлик, изчиллик ва матонат билан курашган партия ва давлат арбоби бошқа биронта мамлакатда йўқ. Ҳамма жойдаги одамлар Сизнинг номингизни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV ва XXV съездларининг Тинчлик программалари билан, Хельсинкида хавфсизлик масалаларига бағишлаб ўтказилган Умумевропа кенгаши билан ва кескинликни юмшатишнинг дунёда ижобий силжишларга олиб келган бошқа амалий қадамлар билан боғлиқ деб биладилар.

Азиз Леонид Ильич, Сизнинг ҳаёт йўлингиз Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Совет давлатининг олға томон қилган муваффақиятли ҳаракатини ифодалайди. Сиз ҳамиша партия даъватига лаббай деб жавоб бериб, ўзингизга хос ташаббус ва ғайратингизни социалистик қурилишнинг энг муҳим ҳал қилувчи участкаларига сарфладингиз. Машаққатли уруш йилларида Сиз фронтнинг ҳал қилувчи участкаларида узил-кесил ғалабагача курашдингиз. Сиз Владимир Ильич Лениннинг шогирди сифатида кўп йиллардан бери Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига бошчилик қиляпсиз. Сиз ўз ҳаётингиз, ўз фаолиятингиз билан ўз социалистик Ватанингиз умидбахшлиги ва қудрати тимсоли бўлиб турибсиз. Сиз социалистик Ватанингизга коммунист сифатида, интернационалист сифатида ҳамиша садоқат билан хизмат қилдингиз ва хизмат қиляпсиз.

Доимо Совет Иттифоқи тарафида бўлиб келган ва ҳозир ҳам унинг тарафида турган ва шундай бўлиб қоладиган ишчи ва деҳқонларнинг биринчи немис социалистик давлати Сиз, азиз ўртоқ Леонид Ильични содиқ ва синалган дўст деб билади. Сизнинг мамлакатимиз ижтимоий тузумини мустаҳкамлаш ва таъминлаш ишига, ҳар бир меҳнаткаш инсоннинг манфаатлари ва бахт-саодати йўлида республикамизнинг равнақ топиши ишига қўшган ҳиссангизни ифодалаш учун сўз топиш қийин. Истаймизки, бугун Сиз Германия Демократик Республикасининг халқи бунинг учун Сизга чин қалбдан отилиб чиқадиган самимий чуқур миннатдорчилик туйғулари билан яшаётганлигини ҳис этсангиз.

Сизнинг: дўстлик — иттифоқимизнинг жонидир, деган сўзларингиз Германия Бирлашган социалистик партиясининг барча аъзолари учун, Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари учун унутилмас сўзлар бўлиб қолди. Қардош партияларимизнинг, партияларимиз Марказий Комитетларининг коммунистик истиқболни кўзловчи улуғ фаолияти муштарак иш учун курашдаги сафдошларнинг хоҳиш-иродаси ва куч-ғайратига таянади.

Номи Германия Демократик Республикасида социализм қураётган ҳар бир киши учун тинч келажакка букилмас ишонч рамзи бўлиб қолган инсон, ҳамма кишилар социалистик ҳамдўстлигимиз кун сайин мустаҳкамланиб, ўз қудратини кўпайтиравериши учун тинимсиз курашаётган олийҳиммат зот деб биладиган арбоб партияларимиз ва мамлакатларимиз ўртасидаги бирлик ҳамда ҳамкорликни мустаҳкамлаш соҳасидаги шу қадар муҳим ишга бошчилик қилиб келаётганлиги билан айниқса фахрланамиз.

Германия Демократик Республикасининг ҳар бир шаҳрида, ҳар бир қишлоғида совет халоскорлари астойдил иззат-икром билан кутиб олинадиган ҳурматли меҳмонлардир. Кекса ҳам, ёш ҳам уларнинг жасорати хотирасини эъзозлайди. Трептовпаркдаги совет жангчилари ёдгорлиги атрофи доимо одамлар билан гавжум бўлади. Волгадан Берлингача машаққатли йўлни босиб ўтган ҳамма кишилар — совет солдати ҳам, Совет Иттифоқи Маршали ҳам мамлакатимизда зўр меҳр-муҳаббат ва зўр инсоний ҳурмат қозонган. Бу гап айниқса Сиз, азиз Леонид Ильичга тааллуқлидир. Биз, Сизни фашизмни тор-мор этиш ишига шахсан жуда катта ҳисса қўшган инсон деб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Совет давлатининг раҳбар арбоби деб юксак қадрлаймиз, Сизнинг фаолиятингиз Европадаги социализмни дахлсиз социализмга айлантириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXV съезди ва Германия Бирлашган социалистик партиясининг IX съезди йили, Европа коммунистик ва ишчи партияларининг Берлин конференцияси йили, жаҳон социализмининг катта муваффақиятлари йили — 1976 йил тугай деб қолди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида Сиз, Леонид Ильич билан мен имзолаган янги Шартнома кучга кирган биринчи йилнинг ўзидаёқ икки мамлакатдаги коммунистик ва социалистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида партияларимиз, мамлакатларимиз ва халқларимизнинг янада мустаҳкамроқ ҳамкорлик қилиши учун шу қадар кўп қимматли омиллар берганлиги факти биз, Германия Демократик Республикасидаги коммунистларни айниқса қувонтиради.

Биз тўғри йўлдан бораётганлигимизни замон яққол исботлаб турибди. Зеро, халқаро кескинликни янада юмшатиш тенденцияси дунёдаги кўпгина мамлакатлар ташқи сиёсат ҳаракатларининг асосий йўналиши бўлиб қолганлиги мутлақо тасодифий факт эмас. Модомики, Европанинг марказидаги бирон бир ерда ҳеч қандай сабоқ олмаган ва ҳеч нарсани тушунишни истамайдиган кишилар шовқин-сурон кўтараётган эканлар, фақат шуни айтиш мумкинки, замон билан ҳамнафас боришни истамайдиган кишилар тинчлик ва хавфсизликка интилаётган халқларнинг кўз ўнгида телба ва кулгили бўлибгина кўринишлари мумкин.

Совет Иттифоқидаги азиз ўртоқлар!

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети, Германия Демократик Республикасининг Давлат кенгаши шонли Совет Армиясининг халқларни Гитлер фашизмидан озод қилиш, Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама қардошлик муносабатларини ривожлантириш, социализм ғалабаларини ҳимоя қилиш ишидаги жуда катта хизматларингиз учун, тинчлик йўлида олиб борилаётган курашдаги жуда катта хизматларингиз учун, Сиз, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневга туғилган кунингизга 70 йил тўлиши муносабати билан «Германия Демократик Республикаси Қаҳрамони» деган фахрий унвон беришга ва «Халқлар дўстлиги катта юлдузи» орденини топширишга қарор қилганликларини сизларга маълум қилишдек катта шарафга муяссарман.

Бу мукофотлар Сизнинг курашда синалган бутун ҳаётингизга ва самарали ишингизга, Сизнинг фашизмни тор-мор қилишда шахсан кўрсатган жасоратингизга, урушдан кейинги даврда тинчлик ва хавфсизлик учун курашдаги хизматларингизга юксак баҳо берганлигимизни ифодалайди. Сиз халқлар дўстлигининг ёрқин ва асло сўнмайдиган юлдузи социализм дунёси узра бутун ер курраси бўйлаб доимо ва янги куч билан порлаб туриши учун бениҳоя кўп иш қилдингиз ва қиляпсиз. Шу билан бирга Ленин мамлакати билан иттифоқ инсониятнинг ҳозирги куни ва келажаги негизи эканлиги мутлақо равшандир.

Азиз Леонид Ильич, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгаши, Министрлар Совети ва бутун халқининг самимий қутловларини, бахт-саодат, янгидан-янги муваффақиятлар, сиҳат-саломатлик ва узоқ умр тилаб билдирган энг яхши истакларини қабул этгайсиз.

Ўртоқ Л. И. Брежнев жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқ Хонеккер!

Азиз дўстлар!

Германия Демократик Республикасининг олий ва фахрли мукофоти учун немис ўртоқлардан чуқур миннатдорман.

Бу мукофот аввало, Совет Иттифоқи билан немис социалистик давлатининг мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги ва ҳамкорлиги рамзи бўлганлиги учун ҳам менга азиздир. Менинг назаримда бу мукофот совет кишиларининг Улуғ Ватан урушидаги қаҳрамонона жасорати, уларнинг Европа халқларини, шу жумладан немис халқини ҳам фашизм зулмидан халос қилишга қўшган ҳал қилувчи ҳиссаси тақдирланганлигининг ифодасидир.

Ана шундай тантанали дамларда бошдан ўтган ҳамма воқеалар равшан эсга келади. Менинг алангали уруш йўлларидан — унинг биринчи кунидан бошлаб сўнгги кунигача кўп минг километрлаб юришимга тўғри келган эди. Ўша пайтларда бошқа совет кишилари каби мен ҳам келажак тўғрисида ўйлаганман, ўзимга-ўзим: урушдан кейинги дунё, Европа қиёфаси қандай бўлади? — деб савол берганман.

Тарих йўллари Германиядаги ишларнинг қандай боришига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлигини биз яхши тушунар эдик. Коммунистлар сифатида биз немис ишчилар синфига, унинг фашизмдан қолган оғир меросни бартараф эта олиш, ўз Ватанини янги, социалистик негизларда қайта қуриш қобилиятига қаттиқ ишондик.

Бу умидлар асосли эканлигини тарих кўрсатди. Ташқи империалистик кучларнинг тазйиқи ва аралашувидан муҳофаза этилган Германия территориясида меҳнаткаш халқ ўзининг антифашист курашида чиниққан, синалган авангарди — коммунистлар бошчилигида ўз сўзини айтиб, ҳақиқий демократия йўли, эксплуатациядан халос бўлиш ва меҳнаткашлар ҳокимиятини ўрнатиш йўли — социализм йўлини танлаб олди.

Немислар диёрида социализмнинг қарор топиши Европа тақдиридаги тарихий воқеа бўлди. Германия Демократик Республикаси қудратли социалистик ҳамдўстликнинг пишиқ-пухта бўғинларидан бири бўлиб қолди. У Европада ва бутун дунёда мустаҳкам тинчлик ҳамда хавфсизлик учун курашда актив қатнашмоқда, жаҳон майдонида кенг миқёсда эътироф этилди ва муносиб обрў-эътибор қозонди.

Шу йил ёзда ГДР пойтахтида Европа Коммунистик партияларининг раҳбар арбоблари қитъада тинчлик ва социал тараққиётни янада мустаҳкамлашга ҳисса қўшиш учун тўпланган пайтда назаримда, шу воқеада қатнашган ҳаммамиз бу воқеанинг рамзий моҳиятини: бизнинг замонамизда янги, социалистик Берлин ўйнаётган олижаноб ролнинг яққол тасдиғини чуқур ҳис этдик.

ГДРнинг Совет Иттифоқи билан, барча қардош мамлакатлар билан дўстлиги ва ҳамкорлиги мустаҳкамланиб, кенгайиб бормоқда. Бу дўстлик ва ҳамкорлик сиёсий ва мафкуравий жиҳатдан мустаҳкам ҳамжиҳат бўлиб ҳаракат қилишга, ҳар томонлама иқтисодий интеграцияга таянади, энг муҳими эса мамлакатларимиз меҳнаткашларининг миллион-миллион оммаси онгига мустаҳкам ўрнашиб олди. Тарихий аҳамиятга эга бўлган бу ишда мен ўртоқларим билан бирга баҳоли қудрат катнашиш шарафига муяссар бўлганлигим билан фахрланишимни яширмайман.

Немис коммунист дўстларимизга, ишчилар, деҳқонлар, зиёлиларга, ГДРнинг ҳамма гражданларига ижодий меҳнатда, янги бахтиёр турмуш қуришда чин кўнгилдан янги-янги муваффақиятлар тилайман!

Мен учун унутилмас бўлган шу дамда ишонтириб айтмоқчиманки, бундан буён ҳам Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги қардошларча ҳамкорликни ривожлантиришга ўз ҳиссамни қўшавераман, бундан буён ҳам бутун кучим, билимим ва тажрибамни муштарак ишимиз — тинчлик ва коммунизм учун курашга сарфлайвераман.

(Ўртоқ Э. Хонеккер ва ўртоқ Л. И. Брежнев нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

* * *

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари Леонид Ильич Брежневни Германия Демократик Республикасининг олий мукофотлари топширилганлиги билан қизғин табрикладилар ва унга КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш соҳасида бундан буён ҳам самарали ишлар қилишини тиладилар. (ТАСС).

А. Н. КОСИГИН ПХРГА ЖЎНАБ КЕТДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилаётагн «Катовице» металлургия комбинати биринчи навбатининг тантанали суратда ишга туширилишида қатнашмоқ учун ПБИП Марказий Комитети ва ПХР ҳукуматининг таклифига биноан 13 декабрь куни Москвадан Польша Халқ Республикасига жўнаб кетди.

Оғир ва транспорт машинасозлиги министри В. Ф. Жигалин, СССР қора металлургия министри И. П. Казанец, СССР Министрлар Совети Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков ўртоқ А. Н. Косигин билан бирга жўнаб кетдилар.

Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида ўртоқ А. Н. Косигинни Ю. В. Андропов, В. И. Долгих ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Тихонов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. К. Байбаков, Н. В. Мартинов, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, СССР министрлари ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар. (ТАСС).

КПСС ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВМП РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШДИ

ХАНОЙ. 13 декабрь. (ТАСС). Бугун президент саройида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов бошчилигида Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг IV съездига келган КПСС делегацияси билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ле Зуан, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Социалистик Республикаси миллат мажлиси доимий комитетининг раиси Чионг Тинь, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг, ВМП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Во Нгуен Зиап, Нгуен Зуй Чинь, Фам Хунг, Ле Тхань Нги, ВМП Марказий Комитетининг секретари Суан Тхюи ўртасида дўстона учрашув бўлди.

Самимий, қардошлик муҳитида ўтган суҳбат вақтида КПСС билан ВМП ўртасидаги ҳамкорликни марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принциплари асосида янада чуқурлаштириш масалалари муҳокама қилинди. Иккала томон Совет Иттифоқи билан Вьетнам Социалистик Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама алоқалар муваффақиятли ривожланаётганлигидан, Совет-Вьетнам дўстлиги мустаҳкамланаётганлигидан зўр мамнуният изҳор этдилар.

Учрашувда КПСС делегациясининг аъзолари: КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССРнинг ВСРдаги элчиси Б. Н. Чаплин қатнашдилар.

ШУДГОР ҚАНДАЙ БОРЯПТИ?

Республика областларида кузги шудгорлашнинг бориши тўғрисида шу йил 13 декабрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — ҳайдалган майдон (минг гектар ҳисобидан); учинчи устун — топшириқнинг бажарилиш проценти.

АНДИЖОН	196,1	101,6
НАМАНГАН	148,1	100,7
ТОШКЕНТ	246,5	100,2
Жиззах	137,4	87,5
Хоразм	14,2	70,9
Сирдарё	120,1	68,2
Самарқанд	135,8	62,3
Қашқадарё	115,3	55,7
Фарғона	77,9	52,6
ҚҚ АССР	35,6	50,9
Сурхондарё	73,7	48,5
Бухоро	47,6	24,1
Республика бўйича:	1348,3	69,8

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўзбек совет адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан драматург Умаржон **Исмоилов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берди.

◆

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика телевидениесида узоқ йил, самарали ишлаганлиги учун «Ўзбектелефильм» студиясининг кинооператори Владимир Дмитриевич **Панов**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берди.

◆

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги биринчи бўлимининг катта референти Владимир Шафагатович **Арутюнов**ни «Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

◆

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми СССР Қуролли Кучлари сафларида кўп йил хизмат қилганлиги, меҳнаткашларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасидаги хизматлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР ҳарбий комиссариати сиёсий бўлимининг бошлиғи Павел Семёнович **Шеянов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ДЎСТОНА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 13 декабрь куни Кремлда ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Э. Хонеккер билан учрашди. Ўртоқ Э. Хонеккер КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан қисқа муддатли дўстлик визити билан Москвага келди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида КПСС билан ГБСП, Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама алоқаларни янада ривожлантириш масалалари, шунингдек халқаро вазиятнинг муҳим жиҳатлари кўриб чиқилди.

Суҳбат ғоят дўстона, самимий бўлиб, тўла якдиллик вазиятида ўтди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Э. Хонеккер шарафига зиёфат берди.

Э. Хонеккер шу куниёқ Ватанига жўнаб кетди.

ГДР ва СССР Давлат байроқлари безаб турган Внуково аэродромида ўртоқ Э. Хонеккерни Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. А. Громико ўртоқлар, шунингдек КПСС Марказий Комитетининг аъзоси Б. П. Бугаев, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат О. Б. Рахманин, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси А. И. Блатов кутиб олдилар ва кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 13 декабрь куни Кремлда Туркия энергетика ва табиий ресурслар министри С. Қилични қабул қилди. С. Қилич иқтисодий ҳамкорлик юзасидан Совет—Туркия ҳукуматлараро комиссиясининг биринчи мажлисида қатнашмоқ учун Москвага келган Туркия делегациясига бошчилик қилмоқда.

С. Қилич А. Н. Косигинга Туркия Бош министри С. Демирелнинг мактубини топширди.

Дўстона вазиятда ўтган суҳбат чоғида А. Н. Косигин билан С. Қилич ҳар икки томонни қизиқтирувчи бир қанча масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар. Ўзаро манфаатли негизда СССР билан Туркия ўртасида узоқ муддатли ҳамкорликни янада ривожлантириш имкониятлари таъкидлаб ўтилди.

Суҳбатда СССР Министрлар Советининг Ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, Туркиянинг СССРдаги элчиси Н. Йолга ҳамда Туркия энергетика ва табиий ресурслар министрининг маслаҳатчиси Н. Сечкинес иштирок этдилар. (ТАСС).

АЭРОПОРТДА КУТИБ ОЛИШ

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, ВХР Президиуми Раиси Пал Лошонци Ҳиндистонга қилган сафаридан Ватанига қайта туриб, 13 декабрь куни Ўзбекистон пойтахтида бир оз тўхтаб ўтди.

П. Лошонци ва унга ҳамроҳ бўлган венгриялик давлат арбобларини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика ташқи ишлар министри М. Т. Турсунов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари Ҳ. М. Пўлатова, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Қозимов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

П. Лошонци шу куни Тошкентдан жўнаб кетди. (ЎзТАГ).

КПСС — СОВЕТ ХАЛҚИ БАРЧА ҒАЛАБАЛАРИНИНГ ИЛҲОМЧИСИ ВА ТАШКИЛОТЧИСИ

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВнинг «Партия қурилишининг актуал проблемалари тўғрисида»ги китоби нашр этилиши муносабати билан

Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини кутиб олаётган Советлар мамлакатининг йилномасида жаҳон тараққиётининг бутун боришига жуда катта таъсир ўтказиб келаётган ажойиб муваффақиятларни, жанговар ва меҳнат ғалабаларини ҳикоя қилувчи порлоқ саҳифалар кўп. Буларнинг ҳаммаси совет халқи тарихий зафарларининг чинакам илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлган КПССнинг синалган раҳбарлигида қўлга киритилди. Бизнинг партиямиз меҳнаткашларга хизмат қилишни, социалистик Ватаннинг қудратини, унинг шуҳратини ва халқаро майдондаги обрў-эътиборини мустаҳкамлашни, марксизм-ленинизм ғояларини, илмий коммунизм идеалларини оғишмай изчиллик билан амалга оширишни ўз фаолиятининг, ўз олдида турган вазифаларнинг олий мақсади деб билади.

Ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг ғоявий илҳомчиси, сиёсий йўлбошчиси ва ташкилотчиси бўлмиш коммунистик партиянинг кўп қиррали революцион-ўзгартирувчилик фаолиятини очиб бериш жуда катта сиёсий ва амалий аҳамиятга эгадир. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия ҳақидаги марксча-ленинча таълимотни ижодий тарзда ривожлантиришга, партиянинг совет жамиятидаги раҳбарлик ва етакчилик ролини янада ошириш масалаларини ишлаб чиқишга катта ҳисса қўшди. Сиёсий адабиёт нашриёти яқиндагина чоп этган «Партия қурилишининг актуал проблемалари тўғрисида»ги тўплам буни исбот қилади. Бу китобнинг қўшимчалар киритилган ва муҳим материаллар билан бойитилган иккинчи нашридир. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1964 йилдан бошлаб 1976 йил октябригача ўтган давр ичида сўзлаган нутқлари ва ёзган мақолалари бу китобга тўлалигича ёки қисман киритилган. Бу нутқ ва мақолаларда партия қурилишининг туб масалаларига доир фикрлар баён қилинади. КПСС ҳақида, унинг ҳозирги босқичдаги вазифалари, иш методлари ҳамда формалари тўғрисида чуқур ва тўлиқ тасаввур берилади, партия тўплаган жуда катта тажриба назарий жиҳатдан умумлаштирилади.

* * *

Бизнинг партиямиз, деб таъкидлаб ўтилади китобда, узоқ ва шонли тарихий йўлни босиб ўтди. Бу йўл енгил ва оддий йўл эмас эди. Ҳаддан ташқари кўп қийинчиликларни бартараф қилишга тўғри келди. Аммо партия доим ўз мавқеи юксаклигида бўлди. У капитализмдан социализмга олиб борадиган ва илгари ҳеч кимга маълум бўлмаган йўлларни очиб бера олди, ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг чексиз ишончини қозониб, ривожланган социалистик жамиятни, умумхалқ давлатини вужудга келтиришни таъминлай олди, жаҳондаги энг йирик мамлакатни коммунистик қурилишнинг кенг йўлига олиб чиқишга қодир бўлди.

«Бизнинг партиямиз, — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев, — ишчилар синфининг, деҳқонларнинг ва зиёлиларнинг илғор, энг онгли ва энг актив қисмини бирлаштиради. У ўз сиёсатини ҳаётнинг реал эҳтиёжларига, кишиларнинг талабларига илмий ёндашиш ва уларни чуқур ўрганиш асосида белгилайди. У жамиятнинг барча табақаларини, барча миллатларни жипслаштиради, кишиларни ирода билан, энг илғор ва энг адолатли жамият — коммунизм идеаллари учун курашга шай бўлиб туриш ва шу йўлда кураш олиб бориш маҳорати билан қуроллантиради» (730-бет).

КПССнинг XXV съездига қадар партия сафларида 15,6 миллиондан зиёд коммунист бор эди. Буларнинг 41.6 процентини ишчилар, 13,9 процентини колхозчилар, қарийб 20 процентини техника зиёлилари вакиллари, 24 процентдан кўпроғини фан, адабиёт, санъат арбоблари, маориф, соғлиқни сақлаш, бошқарув аппарати ходимлари, ҳарбий хизматчилар ташкил этди. Партия сафига қабул қилинувчиларнинг қарийб 80 проценти ижтимоий ҳаётнинг ҳал қилувчи тармоғи бўлмиш моддий ишлаб чиқариш соҳасида банд бўлган кишилардир. Партия сафига яқинда қабул қилинган кишиларнинг ғоят кўпчилиги ёки учдан икки қисмидан кўпроғи комсомоллардир. Бу эса партиянинг ҳаётий кучлари битмас-туганмас эканлигини, ёшларимиз коммунизм идеалларига астойдил содиқ эканлигини исбот қилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев партия сафларининг ўсишини, унинг сифат составини яхшилаш соҳасидаги ишларини характерлаб, принципиал жиҳатдан муҳим бўлган хулосани таърифлаб берди: ривожланган социализм шароитида Коммунистик партия бутун халқнинг партияси бўлиб қолган бир вақтда у ўзининг синфий характерини асло йўқотмайди; КПСС ўз табиатига кўра ишчилар синфининг партияси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Ҳозирги пайтда партия сафига кирувчиларнинг кўпчилигини ишчилар ташкил этади. Бу қонуний бир ҳол бўлиб, ишчилар синфининг жамият ҳаётидаги етакчилик ролини акс эттиради.

Урушдан кейинги ўттиз йил ичида КПСС аъзоларининг сони қарийб уч баравар кўпайди. Китобда таъкидлаб ўтилганидек, КПССнинг сафлари бундан буён ҳам ўсиб бораверади. Социализм даврида ижтимоий тараққиётнинг бутун боришидан, партиянинг раҳбарлик роли, унинг обрў-эътибори ўсишидан келиб чиқадиган объектив тенденция ана шундай. Аммо КПСС ўз сафларини ўстиришга зўр бермайди. У қандайдир имтиёзлар олиш учун эмас, балки коммунизм манфаатлари йўлида фидокорона ишлаш учун партияга кираётганлигини амалда исбот қилган кишиларнигина ўз сафларига қабул қилади.

Тўпламда партия ички демократиясини янада ривожлантиришга, партия ҳаётининг ленинча принциплари ва нормаларига риоя қилишга катта эътибор берилади. Коллектив раҳбарлик, омма билан чамбарчас боғланиш, омманинг гапига доимо қулоқ сола билиш, илғор тажрибани танлаб олиб қўллаб-қувватлаш, ҳар қандай ғовларга қарши муросасиз курашиш, камчиликларни дадил ва очиқ танқид қилиш каби партия учун характерли бўлган хислатлар кўрсатиб ўтилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев айтадики, коммунист юксак ғояли, актив сиёсий жангчи бўлиши, коммунизм қурувчиларининг олдинги сафларида бориши лозим. «Бундан буён ҳам шунга эришмоқ зарурки, ҳар бир коммунист қаерда ишлашидан, қандай вазифа ёки лавозимда бўлишидан қатъий назар, саранжом-саришталикда ва интизомда, ишга ижодий муносабатда бўлишда ибрат кўрсатсин, катта ва кичик вазифаларни ҳал этишга давлат нуқтаи назаридан ёндашишда намуна бўлсин» (757-бет).

Партиянинг раҳбарлик, сафарбар этувчилик роли, — дейилади китобда, — мавҳумий бир тушунча эмас. Бу — ҳаётнинг ўзи, бизнинг кундалик практикамизнинг ўзидир. Халқ ҳаётининг ҳамма соҳалари партиянинг диққат марказида турибди. Партия мамлакатимизнинг бепоён ерларида қилинаётган ҳамма ишлар учун жавобгардир. Ижтимоий ҳодисаларга системали, комплекс ёндашиш партия сиёсатининг ўзига хос хусусиятидир. КПСС шунга асосланадики, ривожланган социалистик жамият каби яхлит социал организмда ижтимоий ҳаётнинг бирон жиҳати бу ҳаётнинг бошқа ҳамма томонларига оз ёки кўп даражада тааллуқли бўлмаган тарзда ҳал этилмайди ва ҳал этилиши мумкин эмас.

Тўпламга киритилган асарларда хўжалик ва маданий қурилишга, давлат ва жамоат ташкилотларига партиявий раҳбарликнинг усул ва услублари очиқ-равшан кўрсатиб берилади. Асосий эътибор, табиийки, партиянинг иқтисодий стратегиясига, социал вазифаларни ҳал этишга ва аввало, совет кишилари турмушининг моддий ва маданий даражасини янада ўстиришга, ишлаб чиқариш самарадорлигини, меҳнат унумдорлигини, иш сифатини доим ошира бориш асосида уларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилашга қаратилган.

Китобда ленинча иш услубига доир масалалар жуда муҳим ўрин олади. Ленинча иш услуби эса субъективизмга ёт бўлган, барча ижтимоий жараёнларга илмий ёндашиш руҳи билан суғорилган ижодий услубдир. Бу услуб ўзига ва бошқаларга нисбатан юксак талабчанликни кўзда тутади, хотиржамликка берилишга йўл қўймайди, бюрократизм ва расмиятчиликнинг ҳар қандай кўринишларига зиддир. Бу услуб танқид ва ўз ўзини танқид, қабул қилинадиган қарорларнинг ижросини қаттиқ назорат қилиш ва текшириш руҳи билан суғорилган.

Партиянинг кадрлар сиёсати қудратли восита бўлиб, партия шу восита орқали ижтимоий тараққиётнинг боришига таъсир ўтказади. Бизнинг кадрларимиз ички ва ташқи сиёсат вазифаларини амалга ошириш учун кураш жараёнида жиддий чиниқиш мактабини ўтдилар, бой тажриба тўпладилар. Партия, унинг Марказий Комитети, маҳаллий ташкилотлар кадрларга эътибор ва ғамхўрлик билан муносабатда бўлишни уларга нисбатан юксак талабчанлик билан бирга қўшиб олиб бормоқдалар.

Ҳозирги раҳбар, деб таъкидлаб ўтилади китобда, ўзида партиявийликни ишнинг кўзини яхши билиш билан, интизомни ташаббус ва ишга ижодий ёндашиш билан бирга қўшиб олиб бориши лозим. Шу билан бирга раҳбар ҳар бир соҳада социал-сиёсий, тарбиявий жиҳатларни ҳам эътиборга олиши, кишиларга, уларнинг эҳтиёж ва талабларига сезгирлик билан қараши, ишда ва турмушда ўрнак бўлиши лозим.

Партиянинг ўзи ҳам, партия фаолиятининг характери ҳам қандайдир қотиб қолган бир нарса эмас, албатта. Ҳаёт олға қараб бормоқда, партиянинг иши янги мазмун билан тўлиб бормоқда, партиявий раҳбарлик олдига қўйилаётган талаблар ҳам тобора ортмоқда. КПССнинг XXV съездида қуйидагилар уқтириб ўтилади: «Совет жамияти тараққиётининг жадал суръатлари, коммунистик қурилиш миқёсларининг ўсиб бораётганлиги, халқаро майдондаги фаолиятимиз **экономика ва маданиятни ривожлантиришга, кишиларни тарбиялашга, партиявий раҳбарлик даражасини доим юксак поғонага кўтаришни, омма ўртасидаги ташкилотчилик ва сиёсий ишларни яхшилашни** қаттиқ талаб этади» (671-бет). Шу билан бирга КПСС бош йўлнинг: тарихий тажриба ва анъаналарнинг давомийлигини янгидан вужудга келаётган проблемаларни ўртага қўйиш ва ижодий тарзда ҳал этиш билан узвий равишда боғлаб олиб боради.

Совет халқининг хоҳиш-иродасини муттасил ифода этувчи бизнинг партиямиз бу халқнинг манфаатларини тўлароқ билиш ва ҳисобга олишга интилмоқда, ўз сиёсатида меҳнаткашларнинг энг муқаддас орзу-тилак ва умидларини мужассамлаштирмоқда. Совет кишилари бу сиёсатни ўзларининг жонажон иши деб биладилар.

Партиянинг XXV съездида КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» лойиҳасини бутун халқ орасида муҳокама қилиш ҳамма жойда, барча область, ўлка ва республикаларда сиёсий активлик ўсган бир вазиятда, ишчанлик руҳида ўтганлиги мамнуният билан қайд қилинди. Лойиҳани муҳокама қилишда 7,6 миллион киши сўзга чиқди, бир миллиондан ортиқ таклиф ва истак билдирилди. Бу эса ўнинчи беш йилликда қўйилган вазифаларнинг ҳал этилишидан меҳнаткашларнинг астойдил манфаатдор эканлигини яна бир марта намойиш қилди.

Съезд номига беҳисоб хат ва телеграммалар олинди. Бу хат телеграммаларда ишлаб чиқаришда қўлга киритилган улкан муваффақиятлар ҳақида рапортлар берилди, самимий табрик ва энг яхши истаклар изҳор қилинди, меҳнат аҳлининг энг эзгу туйғулари ҳақида, совет турмуш тарзи, бунёдкорлик ва тинчлик ҳақида ёзилган самимий мулоҳазалари ўз ифодасини топди. Буларнинг ҳаммаси совет кишиларининг ҳис-туйғулари ва фикр-ўйларини, уларнинг Ватан равнақи тўғрисида астойдил ғамхўрлик қилаётганликларини, партиянинг сиёсатини якдиллик билан маъқуллаётганликларини акс эттирди.

КПСС XXV съездининг иши партия бутун халқнинг ишончи ва мададига таянаётганлигини яққол кўрсатиб берди. Дарҳақиқат, меҳнат аҳлининг бахт-саодати тўғрисида, унинг қобилиятларини ҳар томонлама ривожлантириш, ўсиб бораётган эҳтиёж ва талабларини қондириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш партиянинг олий мақсади ва вазифасидир. Ўртоқ Л. И. Брежнев съезд минбарида туриб, бундай деди: «Биз коммунизмга ҳали етганимиз йўқ, лекин партиямизнинг фаолияти, унинг интилишлари инсоннинг бахт-саодати учун, инсон учун зарур бўлган ҳамма нарсаларни қилишга қаратилганлигини бутун дунё кўриб турибди. Партиянинг мана шу жуда юксак, инсонпарварлик мақсади уни халқ билан қондош қилиб қўймоқда, уни маҳкам узилмас ришталар орқали барча совет кишилари билан боғламоқда» (697-бет).

* * *

Тўпламдаги материаллар Коммунистик партиянинг ривожи ва унинг раҳбарлик роли тўхтовсиз ўсиб бориши қонуниятларини чуқурроқ билиб олиш имконини беради. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўпгина нутқларида совет жамиятида онгли ёндашиш ролини доим кучайтириш, коммунизм қурилишида раҳбар, етакчи куч бўлган партиянинг аҳамияти ўсиб бораётганлиги тўғрисидаги идея ҳар томонлама ёритилиб, асослаб берилди. Бу нутқларда етук социализм шароитида ана шу қонуниятларнинг амал қилиш омиллари очиқ-равшан баён қилинди.

Бу нутқларда аввало коммунистик қурилишнинг миқёслари ўсганлиги ва бу соҳадаги вазифаларнинг мураккаблиги, бу вазифалар сиёсий ҳамда ташкилий раҳбарликни доим юксак даражага кўтаришни талаб этганлиги кўрсатиб ўтилади. Совет жамиятининг коммунизм сари жадал қадамлар билан олға боришини етук социализмни — кризисга учрамайдиган, экономикаси доимий ривожланадиган, социалистик мулк ҳукмронлигига асосланган ривожланган ижтимоий муносабатлар жамиятини, халқнинг социал ва ғоявий-сиёсий бирлиги, чинакам эркинлик, порлоқ коммунистик истиқболлар таъминланадиган жамиятни тобора ривожлантириш йўли билангина барпо этиш мумкин.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш биринчи ўринга қўйилмоқда. Социалистик хўжалик системасининг афзалликларини фан-техника революциясининг ютуқлари билан, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ғоят ошириш ва меҳнат унумдорлигини ўстириш, табиий, моддий ва меҳнат ресурсларидан энг рационал фойдаланиш билан узвий равишда бирга қўшиб олиб борган тақдирда бунга эришиш мумкин. Ижтимоий ҳаётнинг бошқа соҳаларидаги вазифалар ҳам аслини олганда ғоят мураккаб вазифалардир. Коммунизм қуриш йўлидаги ҳамма ишни ташкилий ва планли тарзда олиб бораётган партиянинг ўсиб бораётган раҳбарлик роли шундан келиб чиқади.

Омманинг ижодий активлиги доим юксалиб бораётганлиги, янгидан-янги миллионларча меҳнаткашлар ишлаб чиқаришни, давлат ва жамоат ишларини бошқаришга жалб этилаётганлиги Коммунистик партиянинг раҳбарлик ролини кучайтираётган социал тараққиётнинг муҳим омилларидан биридир. Партия кишиларни ўзи ишлаб чиққан сиёсий йўлни амалга ошириш, совет жамиятини ривожлантиришнинг перспектив мақсадларига эришиш йўлида уюштирмоқда ва уларнинг бу соҳадаги фаолиятига етакчилик қилмоқда.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленумида сўзлаган нутқида ўнинчи беш йилликдаги ғоят мароқли ва масъулиятли буюк ишларни характерлаб берди. Шу билан бирга у бутун партиявий-ташкилотчилик ва ғоявий-сиёсий иш КПСС XXV съезди қўйган вазифаларни амалга оширишга ёрдам бериши лозим эканлигини уқтириб ўтди. Партиянинг коммунистлар, маҳаллий партия, совет, хўжалик органлари ва кенг меҳнаткашлар оммасининг ижодий ташаббусини бутун чоралар билан ривожлантиришга қаратилган йўли шунга мос бўлиб тушади.

Китобда совет жамияти сиёсий системасининг ҳар томонлама ривожланаётганлиги Коммунистик партия раҳбарлик ролининг ўсиб бораётганлигидан далолат берувчи омилларнинг бири эканлиги таъкидлаб ўтилади. Бунда гап социалистик давлатни янада такомиллаштириш ва социалистик демократияни ривожлантириш ҳақида, давлат ва ижтимоий ҳаётнинг ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлаш тўғрисида, жамоат ташкилотларининг фаолиятини кучайтириш тўғрисида бораётир. Шу билан бирга партия, унинг Марказий Комитети бу соҳада шу нарсага асосланиб келмоқдаки, СССРда юксалиб, аста-секин коммунистик жамиятга айланиб бораётган ривожланган социалистик жамият барпо этилди, бизнинг давлатимиз бутун халқнинг манфаатлари ва хоҳиш-иродасини ифода этувчи умумхалқ давлатидир. Бизнинг мамлакатимизда янги тарихий бирлик — совет халқи таркиб топди, ишчилар синфи, деҳқонлар ва зиёлиларнинг бузилмас иттифоқи, мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларнинг дўстлиги ана шу бирликнинг негизидир. Ишчилар синфи бу иттифоқда етакчилик ролини бажармоқда.

Коммунистлар партияси совет жамияти сиёсий структурасининг, мамлакатимиздаги давлат ва жамоат ташкилотлари системасининг раҳбар ядросидир. Партия бутун халқнинг куч-ғайратини сарфлашни мувофиқлаштириб боришдан иборат асосий ролни бажармоқда. Бу эса партиядан бир томондан, давлат ва жамоат ташкилотларига ва меҳнаткашларнинг бирлашмаларига, шу жумладан, Советларга, касаба союзлари ва комсомолга доим йўл-йўриқ бериб таъсир ўтказишни, иккинчи томондан, уларнинг ташаббус кўрсатиши ва самарали фаолияти учун кенг имкониятлар яратиб берилишини таъминлашни талаб этади.

Партия раҳбарлигининг моҳияти, дейди ўртоқ Л. И. Брежнев, бутун жамиятнинг бузилмас ғоявий-сиёсий бирлигини таъминлашдан, ижтимоий организмнинг барча таркибий қисмларини собитқадамлик билан мувофиқлаштириб ривожлантиришдан иборат. Бизда мавжуд синфлар ва социал гуруҳларнинг, барча миллат ва элатларнинг, барча авлодларнинг манфаатлари ва хусусиятларини ҳисобга оладиган, ўз сиёсатида бу манфаатларни бирга қўшиб олиб борадиган Коммунистик партиядан бошқа сиёсий ташкилот йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Партия навбатдаги кундалик майда-чуйда ишларни узвий равишда ягона қудратли оқимга қўшиб юбориш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқда. Партия ишга маҳкамачилик, тор маҳаллийчилик нуқтаи назаридан ёндашишдан холи бўлган умумий манфаатларни ҳамиша ҳимоя қилиб келмоқда.

Партиянинг жамиятимиз ҳаётидаги раҳбарлик ва етакчилик ролини ошириш илмий коммунизм назарияси аҳамиятининг ўсиб бораётганлиги билан, бу назарияни ижодий ривожлантириш ва пропаганда қилиш билан, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни кучайтириш билан чамбарчас боғланган. Партия аввало марксча-ленинча фанни ривожлантириш ҳақида, кенг омманинг бу фанни эгаллаши тўғрисида, идеология ишининг форма ва воситаларини доимо такомиллаштириш тўғрисида ғамхўрлик қилмоқда.

КПССнинг бутун революцион-ўзгартирувчилик фаолияти марксча-ленинча назариянинг мустаҳкам негизига таянади. «Марксизм-ленинизм, — деб уқтириб ўтди ўртоқ Л. И. Брежнев партиянинг XXV съездида қилган докладида, — тўғри стратегия ва тактикани ишлаб чиқмоқ учун бирдан бир ишончли негиздир. Бизга у тарихий истиқболни тушунтириб беради, социал-иқтисодий ва сиёсий ривожланишнинг узоқ йилларга мўлжалланган йўналишини олдиндан белгилаб олишга, халқаро воқеалар борасида тўғри йўлни танлаб олишимизга ёрдам беради. Марксизм-ленинизмнинг кучи доимий ижодий ривожланиб боришдадир. Маркс шундай деб таълим берган эди. Ленин шундай таълим берган эди. Партиямиз уларнинг васиятларига ҳамиша содиқ бўлиб қолади!» (679-бет).

Совет мамлакати тараққиётининг ҳозирги босқичида назарияни янада ижодий ишлаб чиқишга бўлган эҳтиёж камаймайди, балки аксинча, тағин ҳам ортиб боради. Партия, унинг Марказий Комитети ижтимоий фанларни янада ривожлантириш, бу фанларнинг коммунистик қурилишдаги ролини ошириш борасида конкрет чораларни кўрмоқда. Шу билан бирга илмий-тадқиқотларнинг самарали бўлишига, уларни практика билан боғлашга, партия ва халқнинг тажрибасини умумлаштиришга алоҳида эътибор берилмоқда. Очиқ кўриниб турибдики, — дейди ўртоқ Л. И. Брежнев, — ижтимоий фанимиз олдида турган вазифалар турмуш билан жуда чамбарчас боғланганидагина ҳал қилиб берилиши мумкин. Схоластик назариябозлик олға томон қилаётган ҳаракатимизга тўсқинлик қилиши мумкин. Амалиёт билан боғланиб иш олиб боришгина фаннинг самарадорлигини ошира олади. Бу эса ҳозирги кундаги марказий проблемаларнинг биридир.

Китобда ҳозирги шароитда партиянинг идеология соҳасидаги фаолияти самарадорлигини ошириш вазифалари ва йўллари ҳам ўз ифодасини топди. Бу йўл аввало, бутун тарбия ишини комплекс тарзда олиб бориш, яъни меҳнаткашлар турли гуруҳларининг хусусиятларини ҳисобга олиб, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбияни бир-бири билан чамбарчас боғлаб олиб бориш йўлидир.

Конкрет ишлар оммани ғоявий-сиёсий тарбиялашда қўлга киритиладиган муваффақиятнинг мезонидир. Коммунистик ғоявийлик билим, эътиқод ва амалий ҳатти-ҳаракат йиғиндисидир. Ғояли бўлиш, — деб таъкидлайди ўртоқ Л. И. Брежнев, коммунизм қуришдан иборат буюк муштарак ишга ўз меҳнати билан ҳисса қўшишни англаш демакдир; бу — худбинлик ва қолоқликка, бўшанглик ва ландовурликка, обывателларча бепарволик ва юлғичликка муросасиз бўлиш демакдир; бу — ўзидан ва бошқалардан меҳнат интизомига қаттиқ риоя қилишни талаб этиш, бутун куч-ғайратини сарф қилиб, шижоат ва ташаббускорлик билан ишлаш демакдир; бу — ўзининг улуғ социалистик Ватанини астойдил севиш ва бизнинг ютуқларимиз барча халқларнинг мустаҳкам тинчлик учун, озодлик учун, социализм учун курашдан иборат муштарак ишига қўшилаётган ҳисса эканлигини яхши билиб олиш демакдир. Бошқача қилиб айтганда, ғояли бўлиш — коммунизм учун, коммунизм улуғ идеалларининг тантанаси учун актив ва онгли курашчи бўлиш демакдир.

Тўпламда Коммунистик партия раҳбарлик ва етакчилик ролининг ўсиб бораётганлиги, ҳам ички, ҳам халқаро вазифалар билан маҳкам боғланганлиги кўрсатиб ўтилган. Партия ер юзида тинчлик, халқаро хавфсизлик ва социал тараққиёт манфаатларини кўзлаб Совет давлатининг ташқи сиёсатини белгилаб бермоқда, барча тараққийпарвар ижтимоий кучларнинг империалистик реакцияга қарши, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги йўлида олиб бораётган курашида уларни жипслаштириш учун актив ҳаракат қилмоқда. КПССнинг халқаро муносабатлар соҳасидаги бутун фаолияти коммунизмни муваффақиятли суратда барпо этиш, совет халқининг илҳомбахш меҳнати учун, унинг интернационал бурчини бажариши учун қулай ташқи шароитлар яратиб берилишини таъминлашга қаратилган.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Европа коммунистик ва ишчи партияларининг Берлин конференциясида сўзлаган нутқида бундай деди: «Пролетар интернационализмининг буюк ғояларига содиқ бўлган бизнинг партиямиз Совет мамлакатининг тақдирини Европадаги ва бутун дунёдаги бошқа мамлакатларнинг тақдиридан ҳеч қачон ажратиб қўйган эмас. СССРнинг тинчлик ишини ва халқлар озодлигини мустаҳкамлашга қаратилган ташқи сиёсати ҳам, коммунизм қуришни мақсад қилиб олган ички сиёсатимиз ҳам фақат совет халқининг туб манфаатларига мос бўлибгина қолмасдан. шу билан бирга бутун дунё коммунистларининг инсониятнинг энг яхши келажаги учун олиб бораётган муштарак курашига биз қўшаётган ҳиссадирки, биз бунга аминмиз» (713-бет).

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг нутқларида Совет Иттифоқининг халқаро аҳволи, КПССнинг ташқи сиёсий фаолияти илмий далиллар билан батафсил анализ қилинган, ер юзида тинчлик таянчи ва байроқдори бўлмиш СССР ташқи сиёсатининг олижаноб, конструктив мақсадлари яққол кўрсатиб берилган. Партиянинг XXIV съездида КПСС Тинчлик программасини илгари сурди. Бу программанинг асосий мақсади — жаҳон социализмининг қудрати, жипслиги ва активлигига, унинг барча тараққийпарвар ва тинчликсевар кучлар билан мустаҳкамланиб бораётган иттифоқига таяниб, халқаро муносабатларда бурилиш ясалишига эришиш — «совуқ уруш»дан турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшаши сари бурилиш ясашдан, уруш хавфини туғдирадиган оғир вазиятдан кескинликни юмшатиш ва ўзаро манфаатли нормал ҳамкорлик ўрнатиш сари бурилиш ясашдан иборат. КПССнинг XXV съездида тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун бундан буён ҳам кураш олиб боришнинг энг зарур янги вазифалари белгилаб берилди. Бу вазифалар Тинчлик программасининг табиий давоми ва ривожидир. Бизнинг партиямиз ҳозирги вақтда бу вазифаларни ҳал этиш борасида кунт билан иш олиб бормоқда.

* * *

Тўпламга киритилган асарлар КПСС ва унинг Марказий Комитетининг, Марказий Комитет Сиёсий бюросининг ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўп қиррали самарали фаолиятини кенг ва тўлиқ очиб беради. Китобнинг бутун мазмуни партиямиз бош йўлининг барқарорлиги, илмий жиҳатдан асослаб берилганлиги ва изчиллигини тасдиқлайди, бу асарлар коммунистик ғоявийлик ва партиявийликнинг намунаси бўлиб, марксизм-ленинизм хазинасига қўшилган улкан ижодий ҳиссадир.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Партия қурилишининг актуал проблемалари тўғрисида»ги китоби партия, совет, касаба союз, комсомол ходимлари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, партия комитетларининг аъзолари, агитаторлар сиёсий ахборотчилар, пропагандистлар, лекторлар ва ўқитувчилар учун, барча коммунистлар учун қўлланма бўлиб хизмат қилади. Бу китоб ҳар бир кишини ривожланган социализм шароитида КПССнинг қурилиши ва фаолиятини билиш билан, коммунистик қурилиш, ер юзида мустаҳкам тинчлик ва социал тараққиёт учун кураш вазифаларини аниқ-равшан англаш маҳорати билан қуроллантиради.

(«Правда», 1976 йил 12 декабрь).

РАСМИЙ АХБОРОТ

МАГИСТРАЛ ГАЗ ҚУВУРЛАРИ УЧУН

СССР Министрлар Совети — «Юқори босимли магистрал газ қувурлари қуриш учун катта диаметрли пайвандланган кўп қатламли қувурлар ишлаб чиқаришни ташкил қилиш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда 1976—1981 йилларда викса металлургия заводида 120 атмосфера босимгача бардош берадиган ва диаметри 1220—1420 миллиметр бўлган (коррозияга қарши қопламали пайвандланган кўп қатламли) қувурлар ишлаб чиқарадиган цехни лойиҳалаш ва қуриш кўзда тутилади. Цех бир йилда 1 миллион тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга бўлади. Цехнинг 250 минг тонна қувур ишлаб чиқариш қувватига эга бўладиган биринчи навбатини 1979 йилда ишга тушириш мўлжаллаб қўйилди.

Бир қанча министрликларга катта диаметрли пайвандланган кўп қатламли қувурлардан газ қувурлари қуриш учун газ ҳайдайдиган агрегатлар ва юқори босимга бардош берадиган пўлат арматура ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиш таклиф этилди.

Мутахассисларнинг ҳисоблашича, юқори босимли газ қувурлари учун кўп қаватли қувурлар ишлаб чиқариш ҳозирги вақтда фойдаланилаётган бир қатламли қувурларга нисбатан 25-30 процент арзонга тушади. Кўп қатламли қувурлардан фойдаланиш диаметри 1420 миллиметр келадиган газ қувурларининг унумдорлигини икки баравардан зиёд ошириш имконини беради. Ана шундай қувурларни ишлаб чиқариш технологиясини Украина ССР Фанлар академиясининг Е. О. Патон номидаги электр пайвандлаш институти ишлаб чиққан.

АҲОЛИГА СТОМАТОЛОГИЯ ЁРДАМИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

СССР Министрлар Совети «Аҳолига кўрсатилаётган стоматология ёрдамини янада яхшилаш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда иттифоқдош республикаларга 1976—1980 йилларда 466 та стоматология поликлиникасини (шу жумладан, 104 та болалар поликлиникаси), 4390 та стоматология бўлими ва кабинетларини (шу жумладан, қишлоқ жойларида 2725 та шундай бўлим ва кабинетларни) ва 702 та тиш қўйиш бўлимлари ва кабинетларини (шу жумладан, қишлоқ жойларида 392 та шундай бўлим ва кабинетларни) қуриш топшириқлари белгиланди.

Стоматология поликлиникаларини қуриш иттифоқдош республиканинг Министрлар Советларига 1977 — 1980 йилларда уларга ажратиладиган капитал маблағларнинг бир қисмидан фойдаланиш, корхоналар ва ташкилотларнинг ходимларига кўрсатилаётган стоматология ёрдамини яхшилаш мақсадида стоматология поликлиникалари, бўлимлари ва кабинетларини ташкил қилиш ҳамда уларни асбоб-ускуналар ва инвентарлар билан жиҳозлаш учун шу корхоналар ва ташкилотларнинг маблағларини кенг жалб этиш таклиф қилинади.

СССР қурилиш банкига хўжалик ҳисобидаги стоматология поликлиникаларини қуриш учун кредитлар ажратиш рухсат этилди.

Медицина саноати министрлигига, шунингдек, бир қанча бошқа министрликларга стоматология асбоб-ускуналари, инструментлари ва материалларини ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва сифатни яхшилаш юзасидан топшириқлар белгиланди.

Амбулатория йўли билан стоматология ёрдамини кўрсатиш чоғида фойдаланиладиган дори-дармонлар ва материалларни сарфлаш нормасини кўпайтиришга рухсат этилди.

1977 йилда давлат бюджетидан ана шу мақсадлар учун қўшимча маблағлар ажратилади.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ва СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига стоматолог кадрлар тайёрлашни кўпайтириш юзасидан топшириқлар белгиланади.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигига аҳоли ўртасида стоматологик касалликларнинг профилактикасини яхшилаш, шунингдек, стоматология соҳасида олиб борилаётган илмий-тадқиқотларнинг самарадорлигини ошириш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиш ва бу тадбирларни ҳаётга тадбиқ этиш топширилди.

ГРАЖДАНЛАРГА ҚАРАШЛИ ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИГА ТЕХНИКАВИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ

КПСС XXV съезди тасдиқлаган «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари»да аҳолига мансуб бўлган транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатиш станцияларини янада кўпайтириш ҳам кўзда тутилган.

СССР Министрлар Совети съезд йўл-йўриқларини ижро этиш юзасидан «Гражданларга қарашли транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатиш ва уларни ремонт қилишни ташкил этишни янада такомиллаштириш тўғрисида» қарор қабул қилди.

Қарорда таъкидланадики, тўққизинчи беш йиллик мобайнида енгил автомобилларга техникавий хизмат кўрсатадиган 400 дан кўпроқ корхона ишга туширилди. Гражданларга мансуб бўлган транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатиш ҳажми 1975 йилда 1970 йилдагига нисбатан 7,4 баравар кўпайди.

Бироқ гражданларга қарашли бўлган енгил автомобилларга техникавий хизмат кўрсатиш соҳасида жиддий камчиликлар бор. Енгил автомобилларга техникавий хизмат кўрсатувчи ва уларни ремонт қилувчи корхоналарнинг мавжуд шохобчалари аҳолининг ана шу хизматларга бўлган талаб — эҳтиёжларини ҳали қониқарли таъминламаяпти. Ана шу корхоналарни бошқаришнинг ташкилий структураси такомиллаштирилмаган. Енгил автомобиллар запас қисмларининг айрим турларига бўлган талаб ҳали тўла қондирилаётгани йўқ.

Гражданларга қарашли транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатишни ва уларни ремонт қилишни уюштиришни янада такомиллаштириш мақсадида СССР Министрлар Совети Белоруссия ССР, Озарбайжон ССР, Молдавия ССР, Латвия ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР, Туркманистон ССР Министрлар Советларининг ва Автомобиль саноати министрлигининг гражданларга қарашли бўлган транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатувчи ва уларни ремонт қилувчи ихтисослаштирилган корхоналарни ана шу иттифоқдош республикаларнинг министрликлари ва идоралари ихтиёридан олиб Автомобиль транспорти министрлиги ихтиёрига топшириш тўғрисидаги таклифини қабул қилди.

Қарорда Автомобиль саноати министрлиги Белоруссия ССР, Озарбайжон ССР, Молдавия ССР, Латвия ССР, Қирғизистон ССР, Тожикистон ССР ва Туркманистон ССР территориясида гражданларга қарашли транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатувчи ва уларни ремонт қилувчи корхоналарга, шу корхоналарни қуришга, енгил автомобилларнинг запас қисмлари бозор фондларини реализация қилишга, шунингдек, енгил автомобилларни аҳолига сотишга (кўрсатиб ўтилган республикалар Министрлар Советининг розилиги билан) раҳбарлик қилади деб белгиланади.

Транспорт воситаларига техникавий хизмат кўрсатувчи ва уларни ремонт қилувчи ихтисослаштирилган корхоналарга раҳбарликни амалга ошириш учун Автомобиль саноати министрлиги составида Бутуниттифоқ енгил автомобилларга техникавий хизмат кўрсатувчи саноат бирлашмаси («Союзавготехобслуживание») ташкил этиш кўзда тутилди.

Қарорда белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши ишлаб чиқарувчи заводларнинг истеъмолчилар билан бевосита алоқасини уюштириш имконини беради, фойдаланиш пайтида автомобилларнинг қандай ишлаётганлиги тўғрисидаги маълумотларни заводларнинг олишини тезлаштиради, гражданларга қарашли енгил автомашинага техникавий хизмат кўрсатишни уюштиришни янада яхшилашга ёрдам беради. (ТАСС).

МУТАХАССИСЛАР МАСЛАҲАТИ

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲОСИЛИГА ПУХТА ЗАМИН

КУЗГИ-ҚИШКИ ИШЛАРНИ САМАРАЛИ ВА СИФАТЛИ АМАЛГА ОШИРАЙЛИК

Қишлоқ меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини катта муваффақиятлар билан якунламоқдалар. Улар 1,9 миллион тонна дон етиштирдилар ва унинг бир миллион тоннасини давлатга топширдилар. Сабзавот сотиш юзасидан олинган мажбурият, полиз экинлари маҳсулоти, мева ва узум етиштириш планлари ҳам адо этилди. Пахтакорлар давлатга 5 миллион 330 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» топшириб, катта меҳнат ғалабасига эришдилар.

Деҳқонларнинг ҳозирги вазифаси — ҳосилнинг қолган қисмини тезда териб олиб 1977 йил ҳосили учун кузги-қишки ишларни кенг миқёсда қизитишдан иборатдир.

Пахта комплексида ерни келгуси йил ҳосилига тайёрлаш қишлоқ хўжалик экинларини алмашлаб экишни ўзлаштириш планига биноан жойлаштириш билан қатъий боғлаб олиб борилиши, бунда тупроқнинг унумдорлиги ва унда фосфор ҳамда азотнинг таъсирчан формалари қай даражада маданийлашган, ернинг мелиоратив ҳолати (шўрланиш даражаси ва сизот сувларининг қандай чуқурликда жойлашганлиги), бегона ўтларнинг кўп ёки озлиги, вилт билан қай даражада зарарланганлиги, ер қай даражада маданийлашганлиги ҳамда унинг юзаси қандай текислиги ҳисобга олиниши зарур. Хўжаликларда ана шуларни ҳисобга олган ҳолда ҳар бир дала ва участка бўйича кузги-қишки ишларни амалга ошириш юзасидан конкрет табақалашган тадбирлар ишлаб чиқилиши даркор.

Шўр ювиш тупроқнинг шўрланганлик даражасини оптимал ҳолатга келтиришдан ташқари ерда анча миқдорда нам тўплаш имконини ҳам беради. Бу ғўзани суғориш вақтида сувни камроқ сарфлаш билан кифояланишни таъминлайди. Тупроқнинг шўри ювилаётган пайтда барча тик зовурлар ишлаши, горизонтал зовурлар лойқадан, бегона ўтлардан ва тўсиқлардан тозаланган бўлиши зарур. Шўр ювиш муддати ва сув қўйиш нормаси районнинг табиий шароитига, тупроқнинг шўрланганлик даражасига қараб қатъий равишда табақалаштирилган ҳолда белгиланиши лозим.

Шўр ювишнинг сифатини ошириш ва сувдан самарали фойдаланиш мақсадида шўр ювишдан олдин ерни жорий текислаш ва суғориш эгатлари олиш даркор. Шўри ювиладиган полчаларнинг ҳажми 0,25 гектардан ошмаслиги керак. Картанинг атрофида баланд марза ҳосил қилиб шўр ювиш ярамайди. Айрим жойларда полчалар ҳосил қилиш ўрнига, бутун бошлиқ картанинг атрофида бульдозерлар ёрдамида баланд марза ҳосил қилиб, сўнг сувга бостириш ҳолларига йўл қўйилади. Бу тахлитда шўр ювиш сувни кўп миқдорда ортиқча сарфлаш, тупроқнинг шўрини бир текис ювмаслик ва шўр доғлар пайдо бўлишига олиб келади.

Мирзачўлда (Сирдарё ва Жиззах областларида) шўр фақат куз-қиш даврида ювилиши ва январь ойининг ўртасида албатта тугалланиши зарур.

Сизот сувлар уч метрдан ортиқ чуқурликда жойлашган ерларда тупроқнинг шўрини гектарига 2000 куб метр норма билан сув қўйган ҳолда бир марта ювиш кифоя қилади. Тупроғи кам шўрланган ва 1976 йили ғўза яхши ривожланган ерларда тупроқнинг шўрини гектарига 2000 — 2500 куб метр норма билан сув қўйган ҳолда, тупроғи ўрта даражада шўрланган ва шўр ғўзани кам зарарлантирган ерларда тупроқнинг шўрини гектарига 3000 — 3500 куб метр норма билан сув қўйган ҳолда, тупроғи ўта шўрланган ва ғўза кўчати сийрак бўлиб қолган ҳамда шўр ғўзани кўп зарарлантирган ерларда тупроқнинг шўрини гектарига 4000 — 5000 куб метр норма билан сув қўйган ҳолда икки-уч марта ювиш тавсия этилади.

Тик зовурлардан чиқариладиган сувдан, агар бир литр сувнинг таркибидаги тузнинг миқдори 0,5 граммдан кам бўлса, шўр ювиш учун фойдаланиш мумкин. Агар тик зовурдан чиқарилган сувнинг бир литри таркибидаги тузнинг миқдори 0,5 граммдан ортиқ бўлса, уни ариқ сувига аралаштириб шўр ювишда фойдаланиш тавсия этилади. Тупроқнинг шўри икки-уч марта ювилганда дастлабки икки мартасида тик зовурдан чиқарилган сувдан фойдаланиб, учинчи шўр ювишни фақат ариқ суви ёрдамида амалга ошириш зарур.

Фарғона областидаги оғир тупроқли ерларнинг шўрини январь — февраль ойларида, шамол эрозиясига учраган енгил тупроқли ерларнинг шўрини эса февраль ойининг охирги ўн кунлиги ва март ойида ювиш ҳамда бу ишни чигит экиш бошланмасдан 10 — 15 кун илгари тугаллаш даркор. Шўр ювганда тупроғи сульфат типидаги туз билан шўрланган оғир тупроқли ерларнинг гектарига 2000 куб метр, тупроғи хлорид-сульфат типидаги туз билан шўрланган ерларнинг гектарига 3000—4000 куб метр норма билан сув қўйиш керак. Енгил, қумлоқ ва тошлоқ тупроқли ерларда шўр ювганда гектарига 2000 — 2500 куб метр норма билан сув қўйиш кифоя қилади.

Бухоро областидаги Қоракўл, Олот, Свердлов ва сизот сувлар икки метрдан юқорироқ чуқурликда жойлашган бошқа районларда шўр ювишни декабрь ойида тугаллаш керак. Когон, Бухоро районларидагина шўр ювишни бутун қиш бўйи давом эттириш мумкин. Тупроғи кам шўрланган ерларда гектарига 2000 куб метр норма билан сув қўйиб шўр ювиш, 1976 йили шўр ғўзани зарарлантирган, ерда доғлар пайдо бўлган жойларда гектарига 3500 — 4000 куб метр норма билан сув қўйган ҳолда тупроқнинг шўрини икки марта ювиш зарур. Когон, Свердлов, Олот ва Қизилтепа районларининг асосий ер майдонларида тупроқнинг шўрини икки марта ювиш керак.

Бухоро воҳасининг юқори қисми (Ғиждувон, Шофиркон ва Вобкент районлари) мелиоратив ҳолати қулайлиги билан фарқ қилади ва бу жойларда сизот сувлар 2,5 метр чуқурликда жойлашган. Лекин шунга қарамай, бу районларда ҳам тупроғи кўпроқ шўрланган ерлар бор. Ана шу ерларда тупроқнинг шўрини куз-қиш даврида икки марта ювиш керак. Бу районлардаги эскидан экин экиб келинаётган ерларда тупроқнинг шўрини ювиш учун гектарига 2000 куб метр норма билан сув қўйиш кифоя қилади. Бу ерларнинг шўрини февраль ойида ва март ойининг ўрталаригача ювиб тугаллаш тавсия этилади.

Амударёнинг қуйи оқимида (Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм области) сизот сувларнинг режими шўр ювишни бутун вегетация даврида амалга ошириш имконини беради. Баҳорда сувнинг кам бўлишини ҳисобга олиб, тупроқнинг шўрини ювиш учун сарфланадиган сувнинг учдан икки қисмини ерга кузда ва учдан бир қисмини баҳорда қўйиш керак.

Хоразм областида ва Қорақалпоғистон АССРнинг жанубий зонасида кузда тупроғининг шўри ювилган ерларда баҳорда қўшимча шўр ювишни 15 мартгача тугаллаш лозим. Тупроқнинг шўрини ювиш учун қўйиладиган сув нормаси тупроқнинг шўрланганлик даражаси ва механик составига қараб гектарига 3000 куб метрдан 5000 куб метргача бўлиши мумкин.

Қорақалпоғистон АССРнинг шимолий зонасидаги оғир ўтлоқ тупроқли ерларда тупроқнинг шўрини куз-қиш даврида ювиш ва баҳорда қўшимча шўр ювишни амалга ошириш яхши самара беради. Саҳро-енгил ўтлоқ тупроқли ерларда тупроқнинг шўрини ювишнинг энг яхши муддати февраль-март ойлари ҳисобланади. Баҳорда тупроқнинг шўрини ювиш март ойида тугалланиши керак.

Оғир тупроқли ерларда тупроқнинг шўри ювилганида гектарига 5000 — 6000 куб метр норма билан, енгил тупроқли ерларда тупроқнинг шўри ювилганда эса гектарига 4000 — 4500 куб метр норма билан сув қўйиш лозим.

Сурхондарё ва Қашқадарё областларида ҳам ерларнинг бир қисмида тупроқнинг шўрини ювиш талаб этилади. Кузда ғўза туздан зарарланганлиги, шўр доғлар пайдо бўлганлиги маълум бўлган ерларда тупроқнинг шўрини гектарига 3000 — 4000 куб метр норма билан сув қўйиб ювиш лозим. Шўр ювишнинг қулай муддати февраль ойи ва март ойининг биринчи ўн кунлиги ҳисобланади.

Қиш-баҳор даврида ёққан ёғиннинг миқдори 150—200 миллиметрдан ошмайдиган районларда ерга яхоб бериш ва унга экиш олдидан сув қўйиш пахтанинг ҳосилдорлигини гектар бошига 4—6 центнер ошириш ҳамда ғўзани суғориш сонини камайтириш имконини беради. Шу туфайли ерга яхоб бериш ва унга экиш олдидан сув қўйишни энг муҳим агротехника усули деб баҳолаш ҳамда бу ишни амалга ошириш муддатлари ва сув қўйиш нормасини тупроқ шароитига қараб табақалаштириш зарур.

Механик состави жиҳатидан лойтупроқли ва оғир соз тупроқли ерларда, шунингдек оқими тартибга келтирилмаган сув системаларида ерга яхоб бериш ва уни экиш олдидан суғоришни эрта баҳорда (февраль-март ойларида) амалга ошириш керак. Бундай ерларга гектарига 1600 — 1800 куб метр норма билан сув қўйиш, баҳорда экиш олдидан эса 800 — 1000 куб метр норма билан сув қўйиш даркор.

Ўрта ва енгил барқарор тупроқли ерларда, айниқса сув омборларидан сув оладиган системаларда ерга яхоб беришни март ойида экишни бошлашдан 10 — 15 кун илгари амалга ошириш зарур. Бундай ерларда яхоб сувини беришни эртароқ муддатларда амалга ошириш кутилган натижани бермаслиги мумкин, чунки экиш бошланадиган вақтга келиб тупроқнинг устки қатлами қуриб қолади.

Яхоб суви асосан ҳайдалган ерларга эгатлар орқали қўйилади. Бу сувни кам сарфлаган ҳолда тупроқни бир текис намлашни таъминлайди. Сув қўйиш эгатларининг оралиғини оддий культиватор-ўғитлагич ёрдамида 90 — 120 сантиметр қилиб олиш керак. Фақат оғир тақир тупроқли ерларда яхоб сувини полларни бостириб қўйиш мумкин.

Тупроқнинг шўри ювилган ва яхоб суви берилган ерларда намни сақлаш мақсадида тупроқ етилиши билан икки марта бороналаш ўтказиш тавсия этилади.

Область ва район қишлоқ хўжалик ҳамда сув хўжалиги органлари, республика колхоз ва совхозларининг раҳбарлари ва мутахассислари барча техникани ишга солишлари ҳамда деҳқонларни келгуси йил мўл ҳосили учун кузги-қишки тадбирларни муваффақиятли амалга ошириш учун курашга сафарбар этишлари зарур.

Тавсиялар Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги мутахассислари ва СоюзНИХИ, Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-тадқиқот институтининг олимлари томонидан тайёрланган.

ХУШХАБАР САТРЛАРИ

Урганч мебель фабрикасини қайта қуришга киришилди. Корхона қайта қурилгандан кейин мебель чиқариш икки ярим баравар ортади, бу ерда юқори унумли поток линиялар, чиқиндиларни йиғиштириб оладиган пневматик транспортёрлар, бошқа мукаммал асбоб-ускуналар ўрнатилади. Қайта қуриш ишларини 1978 йилда тамомлаш мўлжалланмоқда.

* * *

Ўзбекистон газламаларидан уч тури Москвадаги аҳоли учун сотиладиган молларнинг улгуржи ярмаркасида сотилади: Булар Самарқанднинг «Юбилей» жаккар материали, Наманган аврли газламалар комбинатининг «Совға» беқасами ва шу ердаги шойи газламалар комбинатида чиқарилаётган «Ўзбекистон» сорочка лафсанидир. Енгил саноат министрлигининг Наманганда бўлиб ўтган давлат бадиий-техникавий кенгаши шундай қарорга келди.

(ЎзТАГ).

ЖУРНАЛИСТЛАР КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

Республикамиз областларида Ўзбекистон Журналистлар союзи область ташкилотларининг конференциялари бўлиб ўтмоқда. Шу кунгача Наманган, Самарқанд, Андижон, Жиззах, Сирдарё, Сурхондарё, Қашқадарё областларида бундай конференциялар бўлиб ўтди.

Конференцияларда сўзга чиққан нотиқлар матбуот ходимларининг партия XXV съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган муҳим вазифаларига алоҳида тўхталдилар, ўнинчи беш йиллик улуғвор режаларини амалга оширишда оммавий ахборот воситалари ходимларининг вазифаларини кўрсатиб ўтдилар.

Самарқанд область журналистларининг конференцияси ишида область партия комитетининг биринчи секретари Б. Р. Раҳимов, Андижон область журналистларининг конференциясида область партия комитетининг иккинчи секретари Б. А. Красников қатнашди.

Область Журналистлар ташкилотларининг конференциялари ишчанлик, танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтди.

Конференцияларда Журналистлар союзи область ташкилоти правление ва бюроларининг состави ҳамда Ўзбекистон Журналистлар союзининг V съездига делегатлар сайланди.

ИШЧИЛАРНИНГ МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАРИ

Ҳунар-техника органлари ходимларининг, ана шу системадаги комсомол комитетларининг КПСС XXV съезди талаблари асосида ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларини коммунистик руҳда тарбиялашнинг актуал проблемаларига бағишланган Бутуниттифоқ кенгаш-семинари Тошкентда олти кун давом этди. Кенгаш-семинарда иттифоқдош республикалар ҳунар-техника таълими давлат комитетларининг, Москва, Ленинград шаҳарлари, ўлкалар ва областлардаги ҳунар-техника таълими бошқармаларининг раҳбарлари, ВЛКСМ Марказий Комитетининг, иттифоқдош республикалар ЛКСМ Марказий Комитетларининг, ўлка ва область комсомол комитетларининг масъул ходимлари иштирок этдилар.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ҳунар-техника таълими давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари В. А. Саюшев қилган докладда, кенгаш қатнашчиларининг нутқларида партия XXV съезди қарорларига мувофиқ ҳунар-техника таълими системасида малакали кадрлар тайёрлаш кўлами анча ошган ҳозирги пайтда ёш ўринбосарларни тарбиялаш даражасини юксалтириш ғоят муҳим эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Семинар қатнашчилари орттирилган иш тажрибасини ўртоқлашдилар, таълим-тарбия ишини янада такомиллаштириш юзасидан таклифлар киритдилар.

Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, Ўзбекистон ва бошқа республикаларнинг вакиллари партия XXV съезди ва КПСС Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленуми материалларини ўрганиш соҳасида билим юртларида олиб борилаётган катта ишлар ҳақида гапириб бердилар. Меҳнат қаҳрамонлари, ишлаб чиқариш новаторлари, партия съездларининг делегатлари билан мунтазам равишда учрашувлар ўтказиб турган билим юртлари намуна қилиб кўрсатилди.

Ленинграддаги 90-ҳунар-техника билим юрти билан ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективларининг ўқув группалари билан ишлаб чиқариш бригадаларининг биргаликда ишлаши тўғрисида икки томонлама шартномалар тузишдан иборат мураббийликнинг янги формаси ташаббускорлари бўлиб чиққанликлари ҳақидаги хабар семинар қатнашчиларида зўр қизиқиш уйғотди. Сахалин областида ўқув группаларининг «Коммунистик меҳнат бригадаларининг резерв группаси» номини олиш учун мусобақаси авж олдириб юборилди. Тошкентдаги тўқувчилар ва йигирувчилар тайёрлаб чиқарадиган 85-шаҳар ҳунар-техника билим юртида тўқимачилик комбинатининг «Бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажарамиз» шиори остида ишлаётган мусобақа пешқадамларининг тажрибаси ўрганилмоқда. Корхонанинг илғор ишчи хотин-қизлари билим юртида Ленин дарсларини ўтказадилар.

Магнитогорск, Тошкент, Олмаотадаги бир қанча билим юртларининг ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг техникавий ижодкорлигини ташкил қилиш соҳасидаги ташаббуслари юқори баҳоланди. Бу билим юртларида «Кичик академиялар» ташкил қилинган бўлиб, буларда йигит ва қизлар ўз савияларини оширадилар, бўлажак ишчиларнинг слётлари, фестиваллари, анжуманлари ўтказиб турилади. Волгоград шаҳридаги, Украина, Белоруссия, Тожикистон, Арманистоннинг турли шаҳарларидаги билим юртларида ёшларни интернационал, ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасида катта иш қилинаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Ўқувчиларнинг профессионал тайёргарлигини ва уларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада такомиллаштириш соҳасида комсомол ташкилотлари олдида турган вазифалар тўғрисида семинарда кўп гапирилди. Билим юртлари ва баъзи корхоналарнинг комсомол комитетлари ўртасида мустаҳкам ҳамдўстлик ўрнатиш зарурлиги, Ленин комсомолининг Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига КПСС Марказий Комитетига йўллайдиган рапортини имзолаш фахрий ҳуқуқига эга бўлиш учун ўқувчилар ўртасида мусобақани авж олдириш, ҳунар-техника билим юртлари комсомол ташкилотларининг бутун фаолиятини такомиллаштириш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Москва, Ленинград шаҳарларидаги, Украина, Ўзбекистон, Молдавия, Литвадаги билим юртларида шу соҳада катта тажриба орттирилди. ВЛКСМ Марказий Комитетининг бўлим мудири В. А. Сидоров шу ҳақда гапирди.

Семинар қатнашчилари Ўзбекистон пойтахтидаги ҳунар-техника билим юртларида бўлдилар, республика Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СУДИнинг ПЛЕНУМИ

Яқинда Л. Н. Смирнов раислигида СССР Олий судининг навбатдаги пленуми бўлди.

Пленум СССР Олий суди раисининг ўринбосари С. Г. Банниковнинг доклади юзасидан судларнинг жиноятларнинг олдини олиш соҳасидаги фаолиятини янада такомиллаштириш ҳақидаги масалани қараб чиқди.

Қабул қилинган қарорда уқтириб ўтилганидек, қонунларга қаттиқ риоя қилиш, судлов маданиятини юксалтириш, процесснинг ҳамма қатнашчиларига нисбатан судларнинг эътибор билан объектив муносабатда бўлиши асосида ишлар кўриб чиқилган тақдирдагина суд процессларининг жиноятларнинг олдини олиш — тарбиявий таъсир кўрсатишига эришиш мумкин.

Жиноят қилишга олиб келадиган сабаблар ва шароитларни аниқлашга ва шу муносабат билан хусусий ажримлар чиқаришга судларнинг эътибори жалб этилди. Бу ажримлар тегишли чораларни кўриш учун муассасалар, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарларига юборилиши керак.

Қарорда жамоат ташкилотлари вакилларининг суд процессларида ва ҳукм қилинган кишиларни қайта тарбиялаш ишида қатнаштириш катта аҳамиятга эга эканлиги таъкидлаб ўтилди. Бу ишни такомиллаштириш тўғрисида судларга конкрет тавсиялар берилди.

Пленум балоғатга етмаганларнинг жиноятлари ҳақидаги ва уларни жиноий ишга тортиш ва жамиятга хилоф бўлган бошқа ишларга жалб этиш тўғрисидаги ишлар юзасидан судларнинг қонунларни татбиқ этиш практикаси хусусида СССР Олий судининг аъзоси А. М. Филатовнинг докладини тинглади.

Пленум судлардан қонуннинг балоғатга етмаган ёшлар ишини судда қараб чиқишга доир қоидаларига оғишмай риоя қилишни талаб этди.

СССР Олий судининг пленуми «Судларнинг колхозлардан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилишни тартибга солувчи қонунларни қўлланишлари тўғрисида»ги қарорини қабул қилди.

Пленум гражданлик ишлари ва жиноий ишлар юзасидан судлар томонидан қабул қилинган қарорлар ҳақида СССР Олий суди раиси ва СССР Бош прокурорининг протестларини ҳам қараб чиқди.

Пленум ишида СССР Бош прокурори Р. А. Руденко, СССР юстиция министри В. И. Теребилов қатнашди.

ПЛАНЕТАМИЗДА

БЕЛФАСТ. Шимолий Ирландия пойтахтида реакцион кучларнинг зўравонлик ҳаракатлари ҳамон тўхтагани йўқ. Мамлакат пойтахти қамалдаги қалъага айлантирилмоқда. Шаҳар маркази уч километрли темир девор билан ўралган бўлиб, бир неча дарвозалар солдатлар томонидан ўраб олинган.

Суратда: Белфаст марказидаги «йўлак»лардан бири олдида.

АДН—ТАСС телефотоси.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

● БЕРЛИН. Электрон ва электротехника саноатининг маҳсулоти ГДРда ишлаб чиқарилаётган барча саноат маҳсулоти ҳажмининг деярли ўндан бир қисмини ташкил қилади. Республика халқ хужалигининг бу тармоғи бир маромда ривожланиб бораётган тармоқлардан бири. Кейинги 20 йил мобайнида электрон ва электротехника саноати ишлаб чиқаришининг ҳажми 13 баравардан зиёд кўпайди.

ГДРда электротехника ва электрониканинг тез ривожланиши социалистик иқтисодий интеграциядаги шериклар билан, биринчи навбатда Совет Иттифоқи билан мустаҳкам ҳамкорлик қилинаётганлиги мамлакат халқ хўжалиги шу тармоғининг маҳсулотини экспортнинг етакчи қисмига айлантирди. Шу соҳадаги комбинатлар ва заводлар ишлаб чиқараётган ҳар тўртта буюмдан биттаси экспорт қилинмоқда.

● БУДАПЕШТ. Бу йил Венгрия Халқ Республикасида химия саноати маҳсулотининг ҳажми 12 процент кўпайди. Бу ўсишга деярли бутунлай тармоқ корхоналарида меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди. ВХР химия саноати ходимлари касаба союзлари президиумининг бўлиб ўтган мажлисида шу ҳақида хабар берилди. Келгуси йилда ҳам саноатнинг бу тармоғи муттасил ривожланаверади.

● БУХАРЕСТ. Клуж уездидаги бинокорлик ташкилотлари янги беш йилнинг биринчи йили план топшириқларини муддатидан 20 кун олдин бажардилар. Улар йил охиригача қолган кунлар ичида пландан ташқари 30 миллион лей миқдоридаги қурилиш ишларини бажариш мажбуриятини олдилар.

Клуж бинокорлари халқ хўжалигининг шу тармоғида бошланган социалистик мусобақанинг илғорлари ҳисобланади. Бу ютуқлар 4,5 мингга яқин квартира, 1.700 ўринли ётоқхона, 700 ўринли болалар боғчалари ва яслилари, 530 ўринли интернат биносини қуриб фойдаланишга топширдилар.

● ПРАГА. Чехословакия бинокорлари мамлакатда янги атом электростанциясини қуришга тайёргарликни кучайтириб юбордилар. Шу билан тўртинчи атом электростанцияси жанубий Моравиянинг Дукавана деган жойида қурилади. Янги станция Чехословакиянинг ўзида ясалган реакторлар, турбиналар ва бошқа асбоб-ускуналар билан жиҳозланади. Пльзендаги В. И. Ленин номли «Шкода» машинасозлик бирлашмаси ана шу маҳсулотларни ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган.

Чехословакия Социалистик Республикаси СССРнинг ёрдами билан ядро энергетикасини ривожлантиришнинг узоқ муддатга мўлжалланган программасини амалга оширмоқда. Словакиядаги Ясловска-Богуница шаҳрида мамлакатда биринчи атом электростанцияси ишлаб турибди. Ҳозир бу районда яна 2 та атом электростанцияси қурилади. Улар қудратли энергетика комплексидан иборат бўлади. (ТАСС).

ДЕҲЛИДА СОВЕТ КИТОБЛАРИ УЙИ

ДЕҲЛИ. (ТАСС). Деҳли пойтахтидаги Канат плейс майдонида «СССР китоб маркази» очилди.

Бу, — деди Ҳиндистон информация ва радиоэшиттириш давлат министри В. Ч. Шукла марказни очишга бағишланган тантанали маросимда нутқ сўзлаб, — Ҳиндистоннинг маданий ҳаётида муҳим воқеадир. Совет Иттифоқи Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин қисқа тарихий вақт ичида экономика ва маданиятнинг барча соҳаларида жуда катта муваффақиятларга эришди. Совет халқининг маданият соҳасида қўлга киритган ютуқлари ҳаммага маълум. СССР нашр этилаётган китоблар сони жиҳатидан жаҳонда биринчи ўринни эгаллаб турибди.

Ҳиндистонда, деб таъкидлади министр, совет китобларини биладилар ва севадилар. Бу китобларнинг кўпи ҳинди, бенгал, урду, маратхи, тамил ва бошқа ҳинд тилларига таржима қилинган.

СИНЬХУА АХБОРОТИ

ПЕКИН, 11 декабрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг хабар беришича, белгиланган планга мувофиқ 7 декабрда Хитойда учирилган ернинг сунъий йўлдоши ерга қайтиб тушди.

ВАРШАВА ШАРТНОМАСИДА ҚАТНАШУВЧИ ДАВЛАТЛАР МУДОФАА МИНИСТРЛАРИ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

1976 йил 10-11 декабрь кунлари Софияда Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар мудофаа министрлари комитетининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Мажлис ишида Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг мудофаа министрлари ва Бирлашган Қуролли Кучлар штабининг бошлиғи — Бирлашган Қуролли Кучлар Бош қўмондонининг биринчи ўринбосари иштирок этдилар. Мажлисда БХР халқ мудофаа министри, армия генерали Добри Журов раислик қилди.

Иш чоғида Бирлашган Қуролли Кучлар бошқариш органларининг шу кунлардаги фаолияти масалалари кўриб чиқилди. Муҳокама этилган масалалар юзасидан келишиб олинган қарорлар қабул қилинди.

Мудофаа министрлари комитетининг мажлиси дўстона вазиятда, мажлис барча қатнашчиларининг тўла ҳамжиҳатлиги руҳида ўтди.

ИСТИҚБОЛЛИ РЕЖАЛАР

Бу йилги беш йилликда халқ Польшаси қишлоқ хўжалиги олдида янги катта вазифалар турибди. Бу борада озиқ-овқат ишлаб чиқариш билан боғлиқ бўлган бошқа соҳаларни ривожлантириш учун 560 миллиард злотийга яқин маблағ сарфланади. Польша қишлоқлари 300 мингга яқин трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини оладилар. Яқин йиллар мобайнида мамлакатнинг асосий формаси ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга қаратилган давлат хўжаликларига аҳамият берилаётир.

Хиларий Коженевский «Соколово» госхозига директор этиб тайинланганида ўттиз ёшда эди. Мана орадан ўн йил вақт ўтди. Бу вақт ичида госхознинг ерлари 1,7 минг гектардан уч ярим минг гектарга етди. Даромад 10 баравар ошди, ҳозир хўжалик йилига 30 миллион злотий даромад қилмоқда.

— Мана бу кўча бундан ўн йил илгари йўқ эди, — дейди директор.

Биз ўша йўлдан марказий посёлка томон боряпмиз. Уйлар дид билан қурилган, тротуарлар тартибли. Чапда янги касалхона, ўнгда эса янги мактаб биноси. Илгарилари ташландиқ бўлиб ётган қишлоқ бугунги кунда ҳусн очиб юборди. Бу ерда маданият уйлари, магазин, кафе ва маданий-маиший бино қишлоқ аҳли хизматида.

Госхоз ҳамон якка хўжаликлар қуршовида қолиб турибди. Бу манзара йўлда келаётганимиздаёқ кўзга яққол ташланган эди... Марказий усадьбага етиб келганингиздан кейин манзара батамом ўзгариб кетади. Познань воеводлигида якка хўжаликлар умуман ҳали кўп. Деҳқонлар турли формаларда кооперацияга уюшган, ҳар ҳолда у ёки бу муаммоларни ҳал этишда озми, кўпми ёрдамлашяпти, лекин бу билан улар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кенг саноатлашган даражага кўтариша олмаслигини яхши тушунишади.

«Соколово» эса маяк сифатида йирик қишлоқ хўжаликлардан бири бўлиб бормоқда. Маҳсулот етиштиришда ҳам, турмуш нуқтаи назаридан ҳам олға қараб қадам ташлаяпти. Бундай олиб қараганда госхоз билан якка хўжалик деҳқонлари ўртасида ўзаро мусобақа кетаётгандай кўринади. Директор фақат ўтган йилги муваффақиятларни бу йилдагига солиштирди. Ўтган йилларга қараганда илгарига қадам ташлаш самарали бўлганлигини қуйидагилардан кўриш мумкин. Якка хўжаликларда бошоқли дон экинлари гектаридан ўрта ҳисобда 33 центнердан ҳосил йиғиштириб олган бўлса «Соколово»да эса 41 центнердан хирмон кўтарилди. Якка хўжаликларнинг ҳар бири йилига 3,2 минг литрдан сут соғиб олган бўлса госхозда эса бу рақам 4,5 минг литрни ташкил этди. Меҳнат шароитлари, қишлоқ хўжалигини механизациялашганлигини айтмаса ҳам бўлади...

— Бизларнинг фермамизда иш икки сменада ташкил этилган бўлиб саккиз соат ишланади, — дейди директор. Бу бир. Меҳнатни механизациялаштириш 97 процентни ташкил этади. Бу иккинчидан. Хўжалигимиз юз элликта машинага: тракторлар, комбайнлар, юк ортиб, юк туширадиган мосламалар, шунингдек фермамизда транспортерлар, учта соғиш мосламаси бор.

Қишлоқ хўжалигини механизациялаштиришдаги фаолиятимиз ёшларга маъқул келиб қолди. Ихтисослаштирилган ишни маъқул кўрганлардан жуда кўпчилик ёшлар эскичасига ишлаш ва якка хўжаликнинг зерикарли меҳнатидан келиб бизга ишга киришмоқда. Масалан Хенрик Харазиннинг ота-онаси ҳозирги кунда ҳам якка хўжаликларича қолишмоқда. Хенрик эса бизда бригада бошлиғи бўлиб ишлайди. Ундан «Соколово»да ишлашининг сабабини сўрасангиз шундай деб жавоб қилади:

— Дастлаб мен ҳам шаҳарга бориб, заводга кириб ишлашни орзу қилган эдим. У ердаги ишнинг оғир бўлганлигидан кетмоқчи эмасдим. Қишлоқ меҳнаткашини иш билан қўрқитиб бўлмайди. Ўйлаб турсам отам билан онамнинг олиб бораётган якка хўжалиги кам ҳосил берарди. Кейин госхозга борсам бу ерда иш бошқача, ўйланиб қолдим. Бу ерга ишга кирдим.

Ҳозир Хенрик Познан қишлоқ хўжалик академиясининг иккинчи курсида таҳсил кўрмоқда. Студентларни госхозда кўплаб учратасиз. Агротехникумни тамомлаган директорнинг ўзи эса Познан университетида очилган янги бўлим — «Ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва бошқариш» бўлимида ўқимоқда.

Госхозда ўрта ва олий махсус маълумотли мутахассисларнинг кўпайиб бориши ўз самараларини бермоқда. Меҳнатни ташкил қилиш масалалари енгиллашиб бораётир. Икки минг бош сигири бўлган фермада ҳар икки сменада атиги 30 киши ишламоқда. Улардан бештаси сигирларни соғади, қолганлари эса ем-хашак беради, фермани тозалайди...

Бизни Душиньскийларнинг оиласи мисолида госхознинг ўтмиши, ҳозирги куни ва келажаги билан таништиришди. Улар ўз ерларини топширишиб госхозга ишга келишди. Планли хўжалик бўлган «Соколово» госхози беш йилликда хўжаликнинг даромадини икки баравarга оширишни кўзлаяпти. Бунга якка хўжаликларнинг госхозга келиб қўшилаётганлиги ва экин майдонининг кенгайиб бораётганидан кўриш мумкин.

Истиқболли режаларни амалга ошираётган госхознинг келажаги янада порлоқ. Буни ҳисоб-чўтлар кўрсатиб турибди.

Б. АЛЕКСЕЕВ,
АПН махсус мухбири.

ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРДА

ОЗАРБАЙЖОН: АВТОМАТЛАР ЧЎЯН ЭРИТМОҚДА

Бокудаги электротермик асбоб-ускуналар тажриба — экспериментал заводидан Горький шаҳрига янги чўян қуйиш печини юбориш учун бутун бир темир йўл эшелони керак бўлади. Агрегатда қуйиш жараёни тамомила автоматлаштирилган. Махсус приборлар зарур ҳарорат режимини сақлаб туради, чўян эритиш муддатини белгилайди.

Шу корхона 70 хил оғир электротермик асбоб-ускуналар чиқармоқда. Буюмларнинг ярмидан кўпроғига давлат Сифат белгиси берилди. Маҳсулот кўпчилик иттифоқдош республикаларнинг ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган барча мамлакатларнинг оғир индустрия заводларига юборилмоқда.

МОЛДАВИЯ: ЖАДАЛ ГРАФИК АСОСИДА

Кишиневдаги пардоз материаллари заводи коллективи йиллик программани муддатидан илгари бажарди. Бунга технология асбоб-ускуналарини белгиланган муддатидан олти ой илгари лойиҳадаги даражага етказиш туфайли эришилди. Пландан ташқари йигирма минг квадрат метр рангли қоплама плиталар ишлаб чиқарилади. Бу эса белгиланган миқдордан икки баравар кўп.

«Ҳар бир агрегат юксак самарадорлик паспортига эга бўлсин!» деган шиор остида бошланган мусобақа шу муваффақиятга эришишни кўп жиҳатдан таъминлади. Машиналар ҳамда технология линиялари узеллари конструкциясини такомиллаштириш тўғрисидаги таклифларнинг жорий этилиши ишлаб чиқариш циклини анча қисқартирди.

ТОЖИКИСТОНДА КЎКЛАМГИ ДАЛА ИШЛАРИГА ТАЙЕРГАРЛИК

Тожикистон деҳқонлари ерларни келгуси йил ҳосили учун тайёрлаб қўйишга киришдилар. Далаларга беш мингдан кўпроқ агрегат чиқарилди. Конвейер пухта ишлаб турибди: шудгорлаш ишлари далаларни ғўзапоялардан тозалаш билан айни бир вақтда олиб борилмоқда. Агротупроқ тадқиқотлари картограммалари асосида ерга суперфосфат ва органик ўғит солинмоқда.

Чигит экиш учун ажратилган ҳамма майдонларнинг қарийб ярми — юз минг гектардан кўп ер 35-40 сантиметр чуқурликда ҳайдалади.

АРМАНИСТОНДА УЛКАН БОҒ

Арманистонда энг катта боғ барпо этишга киришилди. Боғ Аштарак районида минг гектар ерни эгаллайди. Мутахассисларнинг ҳисоблаб чиқишига қараганда янги боғ беш йилликнинг охирига бориб 20 минг тонна олма ҳосили беради. Ҳозирги вақтда республикада ҳаммаси бўлиб шунча миқдорда олма тайёрланмоқда.

Республика Қишлоқ хўжалиги министрлигида Арманистонда боғдорчиликни концентрациялаш ва ихтисослаш йўлида дастлабки қадамлар қўйилмоқда, деб хабар беришди. Саноат типидаги боғлар барпо этиш ишлари уларни кўчат билан таъминлашдан бошланди. Арарат водийсида кўчат етиштирадиган совхоз ташкил этилди. Келгуси йили республикада мевани сақлайдиган ва қайта ишлайдиган энг катта корхона қуришга киришилади.

Беш йил мобайнида Абовян, Спитак, Раздан ва бошқа районларда саноат типидаги боғлар барпо этилади.

(ТАСС мухбирларининг хабарларидан).

Фарғона пойафзал фабрикасида 1977 йилдан ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг 141 хили бадиий кенгаш томонидан тасдиқланади. Янги хил пойафзалларнинг ансарияти савдо ташкилотлари ва харидорлар томонидан киритилган таклифлар асосида шакл топган. Ҳозир фарғоналик пойафзалчилар йиллик планни бажариш арафасида туришибди. Суратда: фабриканинг марказий лабораторияси технологи Л. Железнякова пойафзалларнинг янги хилларини кўздан кечирмоқда.

Г. Бойно фотоси. (ЎзТАГ).

АХБОРОТ — ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

ЧОРВАЧИЛИК КОМПЛЕКСЛАРИ УЧУН

Янгиер қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати Мирзачўлда ташкил топган энг йирик саноат корхоналаридан бирдир. Ҳозир бу ерда 100 хилдан ортиқ маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда ва бепоён мамлакатимизнинг 37 адреси бўйлаб жўнатилмоқда.

Комбинатда яқинда янги маҳсулот — ярим ойнаванд молхоналар комплекти ишлаб чиқариш технологияси муваффақиятли ўзлаштириб олинди. Бу Мирзачўл, Жиззах ва Қарши чўлларида ташкил топаётган хўжаликларда йирик чорвачилик комплексларини янада жадал суръатлар билан барпо этиш имконини беради. Комбинат ана шундай комплектларни кўплаб ишлаб чиқаришга киришди.

ҚАҲРАМОНГА ЁДГОРЛИК

Сирдарё областида Мирзачўлдан чиққан жасур ўғлон, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Турғун Аҳмедовнинг хотирасини абадийлаштириш йўлида кўп ишлар қилинган ва қилинмоқда. Қаҳрамон туғилиб ўсган жой — Гулистон район Пролетарск қишлоғидаги 34-ўрта мактаб, Ильич районидаги 9-кўрик пахтачилик совхози ҳамда Гулистон шаҳридаги 90-ҳунар-техника билим юртига Совет Иттифоқи Қаҳрамони Турғун Аҳмедов номи берилган.

Яқинда область марказидаги 90-ҳунар-техника билим юртининг ҳовлисида Турғун Аҳмедовнинг ҳайкали ўрнатилди. Бу Ватан озодлиги йўлида жон фидо қилган мирзачўллик қаҳрамонга халқимиз томонидан билдирилаётган чуқур ҳурмат, меҳр-муҳаббатнинг яна бир тимсолидир.

ЧАВАНДОЗЛАР МАКТАБИ

Гулистон районидаги «Октябрь» колхози территориясида область чавандозлар мактаби ташкил этилди. Хўжалик правлениеси ва партия ташкилоти янги спорт муассасасига яқиндан ёрдам кўрсатмоқда.

Ҳозирги кунда мактабда СССР спорт мастери Равшан Саъдуллаев, мастерликка номзод Баҳодир Абдуллаев сингари малакали тренерлар раҳбарлиги остида 70 га яқин йигит-қиз чавандозлик маҳоратини эгалламоқда. Мактаб директори Исоқ Холиқуловнинг айтишича, келгуси йили Боёвут районидаги Ленин номли колхоз ва Оқолтин районидаги Ворошилов номли совхоз территорияларида мактаб филиаллари очилади.

А. УМАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Газетхонлар илтимосига кўра

ПСИХОТЕРАПИЯ: САНЪАТМИ ЁКИ ФАНМИ?

«Литературная газета» илмий шарҳловчиси ёзувчи В. Михайловнинг саволларига Париждаги психосоматик медицина институтининг директори профессор Л. Шерток жавоб беради.

«ҲАММА КАСАЛЛИКЛАР АСАБДАН» МИ?

Профессор Шерток! Психосоматик медицинанинг терминлари баъзи мамлакатларда кенг тарқалди. Бошқаларда эса — масалан, менинг Ватанимда — бу терминлар у қадар маълум эмас. Лекин ҳамма жойда ҳам бу терминларнинг реал мазмуни кўпчилик учун жумбоқ бўлиб қолмоқда, деб ўйлайман. Бу проблема билан врачларнинг кўпчилиги асосли равишда таниш дея олмайман. Шу сабабли сиздан, психосоматик медицинанинг йирик мутахассисларидан биридан бу проблемаларни, таъбир жоиз бўлса, жамоатчилик фикрига ҳавола қилишни сўрайман.

Энг аввало психосоматик медицина қайси доирадаги касалликларни даволашини билишни истар эдик. Сизнинг институтингиз билан танишар эканман, алоҳида психосоматик касалликлар, алоҳида психосоматик беморлар ҳақида эшитдим. Булар қанақа касалликлар? Булар қанақа беморлар? Иккинчи томондан, маълумки, баъзи медицина арбоблари касалликларни соматик (тана) ва психик (руҳий) касалликларга ажратишдек одатда қабул қилинган қоидани кўпинча шубҳа остига оладилар. Аммо ҳар қандай жисмоний азобни, ҳатто рак, инфекция ёки лат ейиш, синиш-чиқиш азобларини баъзи психик хасталикнинг кўриниши деб ҳисоблаш мумкинми?

— Сиз суҳбатни энг жиддий ва баҳсли проблемалардан бири билан бошладингиз. Бу мавзуда қизғин баҳслар бормоқда. Кўпчилик қабул қилган бирор фикр йўқ. Шу сабабли ўзимнинг шахсий фикримни баён этаман.

Психосоматик касалликларни алоҳида группага ажратиш асослими?

Маълумки, ошқозон ва ичак яраси, ревматик артритлар, колитлар, семириб кетиш, дерматитлар каби тана касалликлари кўпинча руҳий жароҳат оқибатида келиб чиқади, туйғуларнинг кучланишидан ҳосил бўлади. Худди шу гапни юрак қон-томир касалликлари, жумладан, гипертония ва миокард инфаркти тўғрисида ҳам айтиш мумкин. Булар психосоматик касалликлардир.

Психосоматик медицина, шунингдек, одатда «соф соматик» ёки «соф психик» касалликларга тааллуқли деб ҳисобланган хасталикларни ҳам даволашга қодирдир. Бунинг сабаби шундаки, кўп ҳолларда шизофрения каби психик касалликлар ҳам турли тана касалликлари билан давом этади. Яна шуниси ҳам маълумки, невроз «анатомияни билмайди» ва тананинг ҳар қандай аъзосини жароҳатлаши мумкин, қаттиқ оғриқ туғдириши, тўқималарни фалаж қилиши ёки органик ўзгаришига олиб келиши мумкин. Бундай жисмоний хасталикларни фақат дори-дармон бериш методлари билан даволаш бефойдадир. Афсуски, врачлар кўп ҳолларда у ёки бу тана хасталигининг асаб туфайли юз берганлигини сезмайдилар. Бу хасталиклар эса кўпинча ғоят оғир, ҳаёт учун хавфлидир. Мен 36 яшар Г. деган ишчи аёлни эслайман. У касалхонага диабет деб тахмин қилиб ётқизилган ва у ердан бизга юборилган. У ўлаётган одам эди: шу қадар ориқлаб кетган — вазни 30 килограмм бўлиб қолган эдики, концлагерга тушган жафокашларга ўхшарди. У патологик ташналикдан азоб чекарди. Ундан диабет касаллиги топилмади. Касаллигининг негизида невроз борлиги аниқланди. Тўғри диагноз қўйиш ва тегишли даволаш натижасида унинг ҳаёти сақлаб қолинди. Баъзилар неврозни «жиддий» касаллик деб ҳисобламайдилар, лекин ўша аёл диабетдан ўладими ёки неврозданўладими — барибир касаллик-ку.

Умуман, касалликларни психик ва соматик хасталикларга ажратиш ўринлими?

Ўз-ўзидан маълумки, юқумли касалликларни вируслар, микроблар келтириб чиқаради. Бироқ шуниси ҳам яхши маълумки, оммавий эпидемия вақтида ҳам касаллик ҳаммага юқавермайди. Касалликка қаршилик кўрсатиш инсоннинг ҳам жисмоний, ҳам руҳий ҳолатига боғлиқдир. Бошқа, баъзан бутунлай «ақл бовар қилмайдиган», изоҳлаб бўлмайдиган фактлар ҳам кўзга ташланади. Масалан, вирус туфайли юзага келадиган сўгаллар оддий психотерапия билан «қирқиб ташланади». Бу ажабланарли, лекин фактдир!

Энди рак ҳақида. Яқинда бир группа Америка патологоанатомлари муҳим нарсани кашф этишди: улар кўча фалокатида ҳалок бўлган кишиларда «рак» ҳужайраларини топишди. Ҳалок бўлганларнинг кўпчилиги соғлом кишилар эканлиги ҳисобга олинса, бу кашфиётни шу билан изоҳлаш мумкинки, ҳар қандай кишида ракнинг куртаги бўлади, лекин организмнинг ҳимоя кучлари заифлашгандан сўнггина касаллик вужудга келади. Бу эса кўпинча ҳаддан ташқари эмоционал кучланиш (руҳий стресс) туфайли юз беради.

Жисмоний лат ейишга келсак, бу ерда кўп нарса кишининг психик реакциясига боғлиқдир. Мен автомобиль фалокатида қўлларининг суяги синган кишини эслайман. Бир неча ҳафта ўтгандан сўнг гипс олингач, бармоқлари чангак бўлиб қолганлиги, қўли қимирламаслиги аниқланди. Актив физиотерапевтик, неврологик, ортопедик даволашлар, дори-дармон фойда қилмади. У киши инвалидликка чиқарилди. Лекин у даво излаб врачлар ҳузурига бораверди ва бир йилдан сўнг психосоматик консультацияга келди. Бу ерда аниқланишича, у онгсиз ҳолга тушганда, яъни гипноз қилинганда ёки наркоз берилганда қўли қимирлар экан. Касал қўллари қандай қимирлашини киноплёнкадан кўргандан кейин ўзи ҳайратга тушиб қолди...

Психосоматик медицина аввало шу билан фарқ қиладики, биз диққат-эътиборимизни бемор кўрсатган оғриқ жойига қаратамиз, бу оғриқнинг сабабини конкрет органдан қидирмаймиз, балки изланиш майдонини кенгайтириб, касаллик сабабини физиологиядангина эмас, инсон ҳаёти мазмунидан қидирамиз. Бундай ёндашиш «маълум жойни» даволаш беморни азоб-уқубатдан халос қилмаган минглаб ҳолларда муваффақият келтирмоқда.

— Лекин врач касалликни эмас, балки беморни даволаши керак, деган ҳақиқат жуда қадимги ҳақиқатдир. Баъзи тана касалликларининг юзага келиши асабланишдан, туйғуларнинг кучланишидан, деган тасаввурларнинг сийқаси чиқиб кетди. Бундай тасаввурни кенг пропаганда қилиш уни кишилар онгига шундай сингдириб юбордики, ҳатто ҳамма касалликлар асабдан, деган нақл вужудга келди. Бошқа томондан эса, кўпгина асаб бузилиши ва руҳий хасталик биологик, биохимик факторларга боғлиқ эканлигини кўрсатувчи илмий далиллар тўпланиб бормоқда. Шундай қилиб, қадимги табобат аҳлига ҳам маълум бўлган тана ва руҳ бирлиги тўғрисидаги тасаввур ҳозирги замон медицинасининг негизи бўлиб қолмоқда. Психосоматик ёндашишнинг янгилиги нимадан иборат? Психосоматик медицинани келтириб чиқарган сабаблар қандай? Бу медицинанинг ўз назарияси, алоҳида, ўзига хос саломатлик ва касаллик концепцияси борми?

— Таассуфки, медицинанинг улкан тараққиёти, физиология, фармокология, медицина техникасининг ажойиб ютуқлари врачни беморга яқинлаштирмади, балки уларни ажратиб юборди.

Илгари анъанавий «хонадон врачи» бемор олдига борганда унинг кимлигини, психологик ва жисмоний хусусиятларини, ҳаётининг барча икир-чикирларини яхши билар эди. Эндиликда «хонадон врачи» текшириш ва даволашнинг ҳозирги замон методларини якка ўзи бажара олмайди. Мутахассислар уларнинг ўрнини босмоқда. Мутахассислар киши организмини «парчалаб» юбормоқда: отоларинголог фақат қулоқ, томоқ ва бурун билан, кардиолог — юрак билан, нейрохирург — мия тўқимаси билан қизиқади ва ҳоказо. Инсон ғойиб бўлди — унинг танасининг баъзи структураларигина реал кўринади.

Бундай ёндашиш шунга олиб келадики, кўп ҳолларда медицина беморга йўқотган соғлиғини қайта тиклашда ёрдам беролмайди. Бу аҳволни бартараф этиш зарурати, врач ҳузурига келган беморда бутун бир одамни кўриши лозимлиги ҳақидаги зарурат психосоматик деб аталган йўналишни келтириб чиқарди. Бу йўналиш тахминан 1935 йилда шаклланди ва аввало касалликларни даволаш вақтида соматик йўналишдаги мутахассислар кучини психиаторлар кучи билан бирлаштиришга интилди.

Психосоматик назариянинг қурилиши бошиданоқ бир томондан Павлов, Кеннон асарларига, иккинчи томондан Фрейд асарларига таянди. Бироқ хасталикларнинг пайдо бўлиши ва уларни даволаш вақтида «тана ва руҳ»нинг ўзаро боғлиқлиги асосий механизмларини ёрқин тушунтириб берадиган яхши назарий базамиз ҳалига қадар йўқ. Энг асосий қийинчилик шундан иборатки, бу механизмлар онгсиз равишда юз берадиган жараёнларга — кўп жиҳатдан сирли ва тушуниб бўлмайдиган деб ҳисобланаётган жараёнларга бориб тақалади. Онгсиз жараённинг фрейдча концепцияси қониқарсиздир. Материалистик назария эндигина шаклланмоқда. Шу муносабат билан совет олимларининг ташаббусини қимматли ва фойдали деб ҳисоблайман. Улар келгуси йилда Тбилисида онгсиз психик фаолият проблемалари бўйича халқаро конференция ташкил этмоқдалар. Бу конференцияда онгсиз психик фаолиятнинг психологик, физиологик, медицина, санъатшунослик ва бошқа жиҳатлари кўриб чиқилади. Тўпланган илмий маълумотларни таҳлил этиш, турлича фикрларни қиёслаш, шубҳасиз, билимларимизни чуқурлаштиришга ёрдам беради.

Психосоматик медицина ҳамиша ҳам амалиётда эришган ютуқларни рационал жиҳатдан тушунтириб беролмайди. Лекин шуниси муҳимки, ютуқларимиз мавжуддир. Менимча, фактларни биз уларни изоҳлаб беролмаганимиз учун рад этиш ақлдан эмас.

Бизнинг асосий ғоямиз шундан иборатки, биз принцип жиҳатидан соматика билан психика, тана ва руҳ деган дуализмни рад этамиз. Қандайдир бирор жиҳатнинг организмга зарарли таъсир кўрсатиши вақтида инсон бунга бутун бир психосоматик реакция билан жавоб беради ва бу реакция ҳам руҳий, ҳам жисмоний доирада акс этиши мумкин деб ҳисоблаймиз. Шу сабабли даволашнинг «жисмоний» методлари билан биргаликда психотерапия ҳам беморга таъсир кўрсатишнинг самарали усулидир.

(Давоми бор).

ЕР ТАГИНИНГ ФОТОСУРАТИ

Шимолий Карелияда ер пўстлоғининг 100 километргача чуқурликдаги қуйи горизонтлари биринчи марта комплекс равишда тадқиқ этила бошлади. Шу жойларда учрайдиган икки типдаги қадимги Кембригача давр ётқизиқлари — Карелия ва Оқ денгиз ётқизиқлари ёши, ҳосил бўлиш характери жиҳатидан бир-биридан ғоятда фарқ қилади. Бундай зоналар ер тагидан фойдали қазилмалар чиқиши учун ғоятда қулай ҳисобланади. Москва, Ленинград ва Мурманск олимлари билан ҳамдўстликда ишлаётган Петразаводск геофизиклари отряди фойдали қазилма пайдо бўладиган ва ишлатиладиган жойларни муфассал ўрганиб чиқиб, шу асосда табиатнинг янги хазиналарини аниқлаш ҳамда кон очишнинг иқтисодий жиҳатдан қанчалик мақбуллигини асослашни асосий вазифалардан бири қилиб қўйди.

Отряд ишлатаётган прогрессив магнито-электро-теллурий зондлаш методи ғоят чуқур қудуқ қазимай чуқур қатламларнинг составиъ тўғрисида тўла-тўкис маълумот олишга имкон беради. Илмий программа раҳбари — СССР Фанлар академиясининг Карелия филиалига қарашли геология институти геофизика лабораториясининг мудири М. И. Голод бундай дейди:

— Магнито-электро-теллурий зондлаш методи ҳар хил частотали электр токларидан фойдаланишга асосланган. Махсус установкалар муайян кучда импульслар вужудга келтириб ер қобиғини белгиланган чуқурликкача байини кесиб ўтади. Автомат ёзув аппарати ток ҳаракатини магнит пленкасига тушириб боради. Токнинг жинс орқали ўтиши элемент қаршилигининг катталигига боғлиқ. Шундай қилиб, магнит лентасида ер геологик кесимининг ўзига хос негативи ҳосил бўлади. Кейин шу негативни электрон ҳисоб машинасига солиб, маъносини очиш осон.

Н. МИЛОВ, (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

профессор-ўқитувчилар составидаги ва проблемали лабораторияларнинг илмий ходимлари вакант вазифаларига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: психология, стилистика ва таҳрир қилиш, рус тилшунослиги, ҳисоблаш математикаси, электрон-ҳисоблаш машиналарини математик таъминлаш, эрон-афғон филологияси, физика тарихи ва методикаси;

кафедра профессорлари: чет эл Шарқ мамлакатларининг тарихи, ўзбек тилшунослиги;

кафедра доцентлари: рус тили (2 ўрин), ижтимоий факультетларда КПСС тарихи, жиноят процесси, ўқув процессини илмий ташкил этиш, чет эл Шарқ мамлакатларининг тарихи, араб филологияси (2), эрон-афғон филологияси, умумий математика (механика ва амалий математика факультети), рус ва ўзбек журналистикаси, тарихи, коллоид химия, ядро физикаси ва космик нурлар, экспериментал физика (3), олий математика, назарий физика (3), ярим ўтказгичлар ва диэлектриклар физикаси, физик электроника, радиацион физика, атмосфера физикаси, оптика, аналитик химия, геодезия ва картография (2), иқтисодий география, қуруқлик гидрологияси, физик-география, табиий бирикмалар химияси, ижтимоий факультетларда сиёсий иқтисод (3), ҳисоблаш математикаси, ўқув процессининг илмий информацияси, ҳинд филологияси, ижтимоий факультетларда фалсафа;

кафедра катта ўқитувчилари: ўзбек тилшунослиги;

кафедра ўқитувчилари ва ассистентлари: рус тили, янги ва энг янги тарих, умумий математика (математика факультети) рус адабиёти, хитой тили, ўзбек тилшунослиги;

проблемали лабораторияларнинг катта илмий ходимлари: полимерлар химияси (2), чўкма формациялар ва чўкма конлар (2-илмий даражалилар, 2 илмий даражасизлар), табиий бирикмалар химияси (2 — илмий даражалилар, 1-илмий даражасизлар), ҳисоблаш маркази бўйича;

проблемали лабораторияларнинг кичик илмий ходимлари: полимерлар химияси (3), чўкма формациялар ва чўкма конлар (2), пахтанинг шахсий генетикаси, ботаника боғи, табиий бирикмалар химияси.

КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Студентлар шаҳарчаси, ТошДУ, Бош корпус, Д-107-хона, кадрлар бўлими.

ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ 4 АПРЕЛЬ 1940 ЙИЛДАГИ ФАРМОНИ БИЛАН МАЖБУРИЙ ҲОЛДА ОЛИБ БОРИЛАДИГАН ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ҚОНУНИГА АСОСАН

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ОРГАНЛАРИ

ГРАЖДАНЛАРГА ТЕГИШЛИ БЎЛГАН **ИМОРАТ ВА МОЛЛАРНИ**

РЎЙХАТГА ОЛИШНИ БОШЛАДИЛАР

ҚУЙИДА ТАЪКИДЛАНГАН МОЛЛАРНИ ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ОРГАНЛАРИ РЎЙХАТГА ОЛАДИ: иморатлар, уй ҳайвонлари, чунончи: 6 ойликдан катта бўлган шохли ҳайвонлар, 1 ёшдан 18 ёшгача бўлган отлар, 1 ёшдан катта бўлган қўй, эчки, туя, эшак, хачирлар, ҳамда 9 ойликдан катта бўлган чўчқалар шулар жумласига киради.

Мажбурий страхование қилишга тегишли бўлган иморат ва юқорида қайд этилган моллар Давлат страхование инспекцияси томонидан кўрсатилган сумма асосида страхование қилинганида, мазкур моллар эгасига гувоҳнома берилади, шунингдек страхование қилинган сумма асосида тўланадиган пуллар Давлат страхование органларининг ҳисобига ўтказилиши шарт.

МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИНГАНДАН СЎНГ, ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ ОРГАНЛАРИГА ТЎЛАНАДИГАН СУММАНИНГ 50 ПРОЦЕНТИ 1977 ЙИЛ 1 МАЙГАЧА, ҚОЛГАН 50 ПРОЦЕНТИ ЭСА 1 СЕНТЯБРГАЧА ТЎЛАНИШИ ЛОЗИМ.

Иморат ва молларни мажбурий страхование қилингандан сўнг, Давлат страхование органларига тўланадиган тегишли суммани қишлоқда яшовчи гражданлар, қишлоқ Советларига шаҳарда истиқомат қилувчилар Давлат банкларига, Давлат омонат кассаларига, ёки давлат страхование инспекция ходимларига тўлашлари мумкин.

ИМОРАТ ВА МОЛЛАРНИ МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕ ҚИЛДИРГАН ГРАЖДАНЛАР ТЎЛАШИ ЗАРУР БЎЛГАН СУММАНИ ДАВЛАТ БАНКИ, ДАВЛАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИГА ПОЧТА ОРҚАЛИ ЮБОРИШ ҲАМ МУМКИН.

СТРАХОВАНИЕ ГУВОҲНОМАСИДА КЎРСАТИЛГАН ТЎЛАНИШИ МАЖБУРИЙ БЎЛГАН СУММА БАШАРТИ КЎРСАТИЛГАН МУДДАТДА ТЎЛАНМАСА, КЕЧИККАН ҲАР БИР КУН УЧУН 0,1 ПРОЦЕНТ УСТАМА ҚЎШИБ ОЛИНАДИ.

ГРАЖДАНЛАР! МАЖБУРИЙ СТРАХОВАНИЕ СУММАЛАРИНИ ЎЗ ВАҚТИДА ТЎЛАНГ!

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕ БОШ БОШҚАРМАСИ.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 15/XII да **Севги тумори.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/XII да **Келинлар қўзғолони,** 15/XII да **Кўрмайин босдим тиконни.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/XII да **Қўлга тушмаган ўғрими,** 15/XII да **Қонли тўй.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 14, 15/XII да **Ишқ қурбонлари.**

Кино

Виннету — Инчу-Чун ўғли — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Менга сўз беринг — «ҚОЗОҒИСТОН» (16, 17, 20.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (14, 20.00), «ТИНЧЛИК» (12.30, 15.30, 18.30, 21.15), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ар-хи-мед-лар! — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (10, 12, 16.30, 18.00), «НУКУС» (жуфт соатларда).

Масалан, Йозеф — «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 12, 13, 14, 15, 19, 21.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Деҳқон ўғли — «НУКУС» (11, 13, 15, 19, 21.00).

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» ТРЕСТИГА

ТРЕСТ АППАРАТИДА, ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАЛАРИДА ВА ЗАВОДЛАРИДА ИШЛАШ УЧУН катта бухгалтер-ревизорлар, бош бухгалтерларнинг ўринбосарлари, контроль-ревизия бошқармаси бўлими бошлиқлари, катта инженерлар лавозимига инженер-қурувчилар, ишлаб чиқариш бўлимларининг бошлиқлари ва уларнинг ўринбосарлари, инженер-конструкторлар, мастерлар, прорадлар, машинисткалар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона, — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси, ҳамда Тошкент шаҳридаги район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР «Медицина» нашриёти коллективи шу нашриёт директори У. Т. Соиповга онаси

Холпошшо ТОЛИПОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар юстиция бўлими ва Фрунзе район халқ суди коллективлари шу район судининг раиси Х. Г. Халиловга унинг онаси

Ойнисо ҒАНИЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Телевидение

14 ДЕКАБРЬ, СЕШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Эрталабки гимнастика. 10.30 — Мультфильмлар. 11.00 — **Океан** (бадиий фильм). 12.25 — Концерт. 15.30 — Кинопрограмма. 16.20 — Табиат билан танишамиз. 16.45 — Совет қонунчилиги асослари. 17.15 — Г. Марков ижоди. 18.00 — Телеочерк. 18.30 — Ватан ҳақида шеърлар. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Вьетнам Меҳнаткашлар партияси IV съездининг очилиши олдидан. 19.40 — Жаҳон халқлари ижоди. 20.10 — Чин қалбдан. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Концерт. 23.20 — Оғир атлетика бўйича СССР чемпионати.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Ўсмирлар учун кўрсатув. 18.55 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 19.25 — Ғалла — ризқ-рўзимиз. 19.45 — **«Ахборот».** 20.00 — Куз оҳанглари. 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — **Қилич ва қалқон** (бадиий фильм, 2-серия).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Болалар учун фильм. 19.25 — Ўқитувчи экрани. 20.00 — Реклама ва эълонлар. 20.10 — Қизиқарли учрашувлар даврасида. 20.40 — Тошкент янгиликлари. 20.55 — Назарий механика.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси солистларининг концерти. 9.30 — **Бобир ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.** 11.15 — «Депутат ва ҳаёт» 11.25 — Д. Зокиров. «Комсомол — ёшлигим менинг» вокал сюитаси. 12.10 — **«Ўзбекистон ишчиси».** 13.30 — Бухарестдан музикали эшиттириш. 16.10 — Китобсеварлар радиоклуби. 19.00 — **«Ўнинчи беш йиллик йилномаси».** 19.20 — **«Ёшлик»** радиостанциясининг программаси. 20.25 — Қорақалпоқ куйлари. 21.00 — «Лайли ва Мажнун» операсидан парчалар. 22.00 — **Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт.** 22.30 — КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленуми қарорлари — ҳаракатимизнинг жанговар программаси. **«Қуролсизланиш — давр талаби»** (суҳбат). 22.40 — Ойдин. **«Келин ўғил туғибди»** (ҳикоя). 23.15 — Кечки концерт.

Об-ҳаво

Бугун кундузи республиканинг ҳамма областларида ёғингарчилик бўлмаслиги, секундига 5-10 метр тезликда беқарор шамол эсиб туриши кутилади. Ҳарорат Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Бухоронинг шимолий районларида 0-5, қолган жойларда 5-10, жанубда 13-15 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво ўзгариб туради, ёғингарчилик бўлмайди, кучсиз шамол эсади, эрталаб туман тушади. Кечаси 0 даража атрофида, кундузи 7-9 даража иссиқ бўлади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент ЛЕНИН проспекти № 41 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р. 03739. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. В. — 289.